

KOMISIA EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV

Brusel 26. 5. 2004
KOM(2004) 223 konečná verzia

**SPRÁVA KOMISIE RADE, EURÓPSKEMU PARLAMENTU A EURÓPSKEMU
HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU**

o sadzbách spotrebnej dane uplatňovaných na alkohol a alkoholické nápoje

**(predložená podľa článku 8 smernice Rady 92/84/EHS o aproximácii sadzieb spotrebnej
dane na alkohol a alkoholické nápoje)**

OBSAH

<i>ZHRNUTIE</i>	4
<i>A. Sadzby spotrebnej dane z alkoholu a alkoholických nápojov</i>	4
<i>B. Štruktúra spotrebnej dane z alkoholu a alkoholických nápojov</i>	5
1. Úvod.....	6
1.1. Systém spotrebných daní Spoločenstva	6
1.2. Spotrebná daň z alkoholických nápojov	6
2. Skúmanie štruktúry a sadzieb spotrebnej dane	8
2.1. Všeobecné poznámky.....	8
2.2. Prvá správa Komisie	9
3. Rozsah pôsobnosti tejto (druhej) správy	9
3.1. Všeobecne	9
3.2. Fungovanie vnútorného trhu	10
3.3. Hospodárska súťaž v oblasti alkoholických nápojov	15
3.4. Reálna hodnota sadzieb.....	17
3.5. Širšie ciele Zmluvy	19
3.5.1. Zdravotná a sociálna politika	19
3.5.2. Poľnohospodárska politika.....	20
3.5.3. Rozšírenie Európskej únie.....	22
3.6. Obdobie skúmania.....	22
4. Štruktúra spotrebnej dane uplatňovanej na alkoholické nápoje.....	22
4.1. Rozdielne zaobchádzanie s vínom a šumivým vínom	23
4.2. Úprava kódov KN (kombinovaná nomenklatúra) používaných na definovanie kategórií výrobkov	23
4.3. Zaradenie výrobkov na účely spotrebnej dane.....	24
<i>ZÁVERY</i>	27

<i>PRÍLOHA A</i>	28
<i>PRÍLOHA B1</i>	29
<i>PRÍLOHA B2</i>	31
<i>PRÍLOHA B3</i>	33
<i>PRÍLOHA B4</i>	35
<i>PRÍLOHA C</i>	37

ZHRNUTIE

A. SADZBY SPOTREBNEJ DANE Z ALKOHOLU A ALKOHOLICKÝCH NÁPOJOV

Predložená správa skúma stav legislatívy Spoločenstva v oblasti spotrebných daní z alkoholu a alkoholických nápojov. Príslušná legislatíva nadobudla účinnosť 1. januára 1993 a odvtedy nebola zmenená a doplnená. Táto správa sa vyžaduje na základe článku 8 smernice Rady 92/84/EHS z 19. októbra 1992 o aproximácii sadzieb spotrebnej dane na alkohol a alkoholické nápoje, ktorý stanovuje pravidelné preverovanie sadzieb spotrebnej dane uplatňovaných na alkoholické výrobky.

Správa sa zameriava najmä na tieto body: správne fungovanie vnútorného trhu, hospodárska súťaž medzi rôznymi kategóriami alkoholických nápojov, skutočná hodnota sadzieb dane a širšie ciele Zmluvy.

So zreteľom na **fungovanie vnútorného trhu** si správa všima, že zrušenie daňových hraníc v roku 1993 spoločne s pokračujúcim uplatňovaním veľmi rozdielnych sadzieb dane na alkoholické nápoje zo strany členských štátov spôsobilo mnohé problémy, ktoré narúšajú správne fungovanie vnútorného trhu. Tieto problémy vyplývajú z daňového zaťaženia výrobkov, ktoré je niekedy vysoké v pomere k ich vlastnej hodnote a zo skutočnosti, že medzi niektorými členskými štátmi sú značné rozdiely v sadzbách spotrebnej dane. Tieto rozdiely sú príležitosťou na legálne cezhraničné nákupy, ale aj podnetom na podvodné transakcie zamerané na trhy členských štátov s vysokými sadzbami dane, čo má často za následok deformácie hospodárskej súťaže spôsobené daňami, odklonenie obchodu a obmedzenia slobody pohybu občanov. Posilnená aproximácia by výrazne prispela k dlhodobému riešeniu týchto problémov vnútorného trhu.

Čo sa týka **hospodárskej súťaže medzi rôznymi kategóriami alkoholických nápojov**, vo všeobecnosti sa zdá, že rozsah, v ktorom medzi sebou súťažia rôzne druhy alkoholických nápojov, nie je rozhodujúcim faktorom pri stanovovaní ich výšky sadzieb a že dopyt po určitom druhu nápoja je pomerne necitlivý na zmeny v cenách tohto nápoja alebo iných konkurujúcich druhov alkoholických nápojov.

Zo správy tiež vyplýva záver, že ak sa má zachovať **reálna hodnota minimálnych sadzieb spotrebnej dane**, mohli by členské štáty uvažovať o ich zvýšení o približne 24 %, ktoré by odrážalo infláciu v období medzi 1. januárom 1993 a 31. decembrom 2002. Takéto zvýšenie je potrebné, aby sa predišlo situácii, že minimálne sadzby časom stratia význam.

Nakoniec, čo sa týka **širších cieľov Zmluvy**, osobitná pozornosť sa venuje spojeniu medzi zdanením alkoholických nápojov na jednej strane a zdravotnou politikou a poľnohospodárskou politikou na strane druhej. Čo sa týka zdravotnej politiky, správa zaznamenáva, že väčšina členských štátov pri stanovovaní svojich sadzieb nezohľadňuje zdravotnú politiku. Pokiaľ ide o poľnohospodársku politiku, zdanenie vína zostáva veľmi sporným problémom. Zatiaľ čo členské štáty, ktoré vyrábajú víno, považujú za potrebné zachovať možnosť uplatňovania nulovej sadzby na víno, ak si to želajú, niektoré z ostatných členských štátov namietajú, že zmeny minimálnych sadzieb by mali byť podmienené zavedením kladnej minimálnej sadzby spotrebnej dane v prípade vína. Členské štáty, ktoré vyrábajú víno, považujú nulovú minimálnu sadzbu uplatňovanú na víno aj za potrebné pomocné opatrenie na presadenie jedného zo základných cieľov politiky Spoločnej

organizácie trhu s vínom, t. j. vyvážená situácia na trhu. So zreteľom na **rozšírenie Únie** bolo zaznamenané, že sa všetky nové členské štáty od 1. mája 2004 zaviazali uplatňovať sadzby na úrovni minimálnych sadzieb alebo vyššie.

B. ŠTRUKTÚRA SPOTREBNEJ DANE Z ALKOHOLU A ALKOHOLICKÝCH NÁPOJOV

Článok 8 smernice 92/84/EHS vyžaduje, aby Komisia len predkladala správy o sadzbách dane ustanovených v tejto smernici. Komisia však zastáva názor, že by sa mali vziať do úvahy aj zmeny v štruktúre daní, pretože je to problém, ktorý úzko súvisí s problémom samotných sadzieb. Platí to hlavne pre záležitosti týkajúce sa zaradenia alkoholických nápojov do každej z kategórií definovaných v smernici o zladení štruktúry spotrebných daní (smernica 92/83/EHS⁽⁴⁾). Správa vymedzuje tieto tri otázky, ktoré vyplynuli z konzultačného procesu a vyžadujú osobitnú pozornosť:

1. Otázka, či by sa mala, alebo nemala zachovať **možnosť voľby, ktorá umožňuje členským štátom, aby rozdielne zdaňovali nešumivé a šumivé alkoholické nápoje.**
2. **Potreba aktualizovať odkazy na kódy kombinovanej nomenklatúry, na ktoré sa odkazuje v smernici 92/83/EHS,** s cieľom definovať kategórie alkoholických nápojov na účely zdanenia, aby odrážali možné zmeny kódov KN od roku 1992, a zjednodušiť situáciu hospodárskym subjektom aj orgánom správy. Okrem toho by sa aktualizácia tohto odkazu na uplatniteľné kódy KN v budúcnosti mala vykonávať v súlade s postupom ustanoveným v článku 24 smernice 92/12/EHS.
3. Obchodníci aj vnútroštátne orgány správy upozornili útvary Komisie na problémy so **zaradením alkoholických nápojov do kategórií, ktoré stanovuje smernica 92/83/EHS,** pričom sa sťažujú na odlišné zaradenie, a tým aj na odlišné zdanenie toho istého výrobku v rôznych členských štátoch. Správa opisuje problém a predkladá najdôležitejšie otázky, ktoré sa vynorili v súvislosti s touto záležitosťou.

S prihliadnutím na zložitosť a mnohé politicky citlivé aspekty problému a v dôsledku toho, že Komisia v septembri 2002 rozhodla, že nenavrhne minimálnu sadzbu spotrebnej dane z vína, nie je k tejto správe pripojený návrh smernice. V tejto etape je správa určená na otvorenie širokej diskusie v Rade, Európskom parlamente a Európskom hospodárskom a sociálnom výbore. Na základe výsledku tejto diskusie Komisia rozhodne, či predloží alebo nepredloží návrhy ku všetkým alebo len k niektorým problémom nastoleným v tejto správe.

1. ÚVOD

1.1. Systém spotrebných daní Spoločenstva

1. Spotrebné dane sú dane zo spotreby tovarov, ako sú napríklad alkoholické nápoje, tabakové výrobky a minerálne oleje. Spotrebná daň z týchto výrobkov je pre členské štáty dôležitým zdrojom príjmov, ktorý celkovo predstavuje 1,8 až 4,5 % HDP (**pozri prílohu A**). Pretože si členské štáty môžu voľne stanovovať úroveň svojich spotrebných daní, za predpokladu, že dodržia minimálne sadzby Spoločenstva, sadzby spotrebných daní sa medzi jednotlivými členskými štátmi odlišujú. Členské štáty môžu pri rozhodovaní o výške svojich sadzieb zohľadňovať nielen rozpočtové dôvody ale aj také faktory ako zdravotná politika, poľnohospodárska politika, riziko podvodov a daňových únikov, zamestnanosť, úrovne sadzieb stanovené inými členskými štátmi, fungovanie vnútorného trhu atď.
2. Súčasné dojednania boli zavedené 1. januára 1993. Sú výsledkom diskusií, ktoré začali v roku 1985 Bielou knihou o vytvorení vnútorného trhu¹ a následným návrhom o aproximácii spotrebnej dane z alkoholu a alkoholických nápojov², v ktorom Komisia navrhla úplnú harmonizáciu spotrebných daní z troch kategórií vyššie uvedených spotrebných výrobkov, vrátane alkoholických nápojov. Rada však rozhodla, že neuplatní tento prístup a ani upravený prístup pozostávajúci z kombinácie minimálnych a cieľových sadzieb, ktorý navrhla Komisia v roku 1989³ a rozšírila harmonizáciu iba na štruktúry daní. Čo sa týka sadzieb, boli stanovené iba minimálne sadzby.
3. Tovary podliehajúce spotrebnej dani sa pohybujú medzi členskými štátmi hlavne na základe dojednaní o pozastavení platieb spotrebnej dane⁴. Podniky, ktoré chcú presúvať tovar na základe takých dojednaní, musia mať oprávnenie v tom členskom štáte, v ktorom majú sídlo. Zásielky musia byť sprevádzané administratívnym alebo rovnocenným komerčným dokladom a tovar podlieha zdaneniu v členskom štáte určenia. Súkromné osoby môžu nakupovať tovar so zaplatenou daňou v členskom štáte podľa vlastného výberu a prepravovať ho do iného členského štátu bez formalít a bez toho, že by znovu museli platiť daň, pod podmienkou, že tovar je určený pre ich vlastné použitie a že ho dopravujú do členského štátu určenia.

1.2. Spotrebná daň z alkoholických nápojov

4. Rámec Spoločenstva, ktorý sa týka spotrebnej dane z alkoholu a alkoholických nápojov, je ustanovený v dvoch smerniciach. Smernica Rady 92/83/EHS⁵ o zosúladiení štruktúr spotrebných daní pre etanol a alkoholické nápoje ustanovuje

¹ KOM(85) 310, 14.6.1985.

² KOM(87) 328 konečná verzia/3, 10.11.1987 (Ú. v. ES C 250, 18.9.1987, s. 4).

³ KOM(89) 527, 7.12.1989 (Ú. v. ES C 12, 18.1.1990, s. 12).

⁴ Smernica Rady 92/12/EHS z 25. februára 1992 o všeobecných systémoch pre výrobky podliehajúce spotrebnej dani a o vlastníctve, pohybe a monitorovaní takýchto výrobkov (Ú. v. ES L 76, 23.3.1992, s.1), naposledy zmenená a doplnená nariadením Rady (ES) č. 807/2003 zo 14. apríla 2003 (Ú. v. EÚ L 122, 16.5.2003, s. 36).

⁵ Smernica Rady 92/83/EHS z 19 októbra 1992 o zosúladiení štruktúr spotrebných daní pre etanol a alkoholické nápoje (Ú. v. ES L 316, 31.10.1992, s. 21).

spoločné definície výrobkov podliehajúcich dani, ktoré zabezpečujú, že členské štáty nakladajú s rovnakým výrobkom rovnakým spôsobom. Smernica o štruktúrach určuje aj spôsob výpočtu dane a kritériá, na základe ktorých môžu určité výrobky spĺňať podmienky na oslobodenie od dane alebo na zníženie sadzby.

5. Smernica Rady 92/84/EHS⁶ o aproximácii sadzieb spotrebnej dane na alkohol a alkoholické nápoje stanovuje minimálne sadzby dane pre každú kategóriu výrobkov. Tieto minimálne sadzby, nad úrovňou ktorých môžu členské štáty voľne stanovovať svoje vnútroštátne sadzby, sú uvedené v tabuľke:

Kategória výrobku (presná definícia každej kategórie je uvedená v smernici 92/83/EHS)	Minimálna sadzba stanovená v smernici	
Víno a kvasené nápoje okrem vína a piva	0 eur	na hl výrobku
Pivo	0,748 eur	na hl na stupeň Plató alebo 1,87 eur na hl na stupeň alkoholu
Medziprodukty (napr. vína obohatené alkoholom; likérové vína)	45 eur	na hl výrobku
Etylalkohol a liehové nápoje	550 eur	na hl čistého alkoholu <i>Poznámka: Členské štáty, ktoré uplatňujú sadzbu nepresahujúcu 1 000 eur, nesmú znížiť svoju vnútroštátnu sadzbu. Členské štáty, ktoré uplatňujú sadzbu prevyšujúcu 1 000 eur, nesmú znížiť svoju vnútroštátnu sadzbu pod túto sumu.</i>

6. Zavedenie týchto minimálnych sadzieb v roku 1993 si vyžiadalo zvýšenie sadzieb vtedy uplatňovaných v 7 z 12 členských štátov⁷. Členské štáty môžu voľne stanovovať vyššie vnútroštátne sadzby dane ako tieto minimálne sadzby. To malo za následok rôzne úrovne daní uplatňovaných v rámci Spoločenstva, čo bolo odrazom rôznych dôvodov vnútroštátnej politiky. **Prílohy B1 až B4** uvádzajú podrobný prehľad sadzieb uplatňovaných členskými štátmi k 1. máju 2004, vrátane členských štátov, ktoré týmto dňom vstúpili do EÚ, na každú kategóriu výrobkov.
7. Stojí sa zmienku, že vo vyhlásení, ktoré bolo zapísané do zápisnice, keď sa prijímala smernica Rady 92/84/EHS, sa členské štáty zaviazali, že cieľové sadzby, ktoré Komisia navrhla v KOM(89)527, budú brať ako referenčné sadzby, o ktoré by sa

⁶ Smernica Rady 92/84/EHS z 19. októbra 1992 o aproximácii sadzieb spotrebnej dane na alkohol a alkoholické nápoje (Ú. v. ES L 316, 31.10.1992, s. 29).

⁷ Z piva: v Nemecku, Grécku, Francúzsku a Luxembursku.
Z liehovín: v Grécku, Španielsku, Taliansku a Portugalsku.

mali usilovať pri úprave svojich vnútroštátnych sadzieb. Tieto cieľové sadzby sú stanovené takto:

Etylalkohol a liehoviny	1398,1	eur na hl čistého alkoholu
Nešumivé víno	18,7	eur na hl výrobku
Šumivé víno	33	eur na hl výrobku
Pivo	1,496	eur na hl na stupeň Plató hotového výrobku
Medziprodukty	93,5	eur na hl výrobku

V praxi členské štáty neberú vždy do úvahy tieto cieľové sadzby, keď menia svoje vnútroštátne sadzby, ale namiesto toho zo špecifických dôvodov, najmä aby splnili rozpočtové požiadavky, využívajú pružnosť, ktorú im poskytuje vyhlásenie, aby upravili svoje sadzby daní odlišným spôsobom, ako to predpokladajú referenčné sadzby.

8. Tabuľka uvádza minimálne sadzby pre každú kategóriu výrobku vyjadrené v eurách na hektoliter na stupeň alkoholu, ako aj minimálnu sadzbu vyjadrenú na liter výrobku so stupňom alkoholu, s akým sa obvykle predáva.

Kategória výrobku	Minimálna sadzba vyjadrená na hektoliter a stupeň alkoholu	Minimálna sadzba vyjadrená na 1 l výrobku so stupňom alkoholu, s akým sa obvykle predáva
Víno a kvasené nápoje okrem vína a piva	0 eur	Víno (12°) 0 eur
Pivo	1,87 eur	Pivo (5°) 0,1 eur
Medziprodukty	2,5 eur	Medziprod. (18°) 0,45 eur
Etylalkohol a liehové nápoje	5,5 eur	Liehoviny (40°) 2,2 eur

9. Celkové príjmy zo spotrebných daní z alkoholických nápojov v priemere predstavujú **10,5% celkových príjmov zo spotrebných daní** alebo **0,29 % celkového HDP členských štátov** (pozri prehľad podľa členských štátov v **prílohe A**).

2. SKÚMANIE ŠTRUKTÚRY A SADZIEB SPOTREBNÝCH DANÍ

2.1. Všeobecné poznámky

10. Článok 8 smernice 92/84/EHS stanovuje, že Rada každé dva roky na základe správy, a v prípade potreby na návrh Komisie, preskúma sadzby dane stanovené v tejto smernici a konajú jednomyselne, po porade s Európskym parlamentom, prijíma potrebné opatrenia. V správe Komisie a pri jej posudzovaní zo strany Rady by sa malo prihliadať na riadne fungovanie vnútorného trhu, hospodársku súťaž medzi rôznymi kategóriami alkoholických nápojov, reálnu hodnotu sadzieb dane a širšie ciele Zmluvy.

2.2. Prvá správa Komisie

11. V septembri roku 1995 predložila Komisia svoju prvú správu, ktorá sa okrem alkoholických nápojov zaoberala tabakom a minerálnymi olejmi⁸. Nebola sprevádzaná návrhom. Zaznamenala, že došlo k výraznej stagnácii v sadzbách daní uplatňovaných na alkoholické nápoje. Poukázala na to, že v danom čase to naznačovalo, že nulová sadzba pri víne by mohla obmedziť priestor pre zmenu sadzby uplatňovanej na iné alkoholické výrobky v tom istom členskom štáte a v susedných členských štátoch. Dospela k záveru, že problém zdanenia alkoholu vyžaduje ďalšie skúmanie a že pred prijatím konečného rozhodnutia sú potrebné ďalšie konzultácie so všetkými zainteresovanými stranami. Zatiaľ by si členské štáty, ktoré majú minimálne sadzby alebo sa im približujú, mohli zachovať existujúce sadzby a vyhnúť sa tak deformáciám obchodu, ktoré by mohli spôsobiť predčasné úpravy sadzieb.
12. Ako súčasť procesu konzultácií zainteresovaných strán sa Komisia rozhodla v novembri roku 1995 uskutočniť konferenciu o spotrebných daniach v Lisabone. Bola to prvá etapa prebiehajúceho konzultačného procesu. Cieľom konferencie bolo vyhodnotiť pôsobenie dojednaní o spotrebných daniach v Spoločenstve, ktoré boli v účinnosti od januára 1993, a najmä pomôcť Komisii s jej úlohou plánovania budúcej politiky spotrebných daní. Na konferencii sa potvrdili ťažkosti, na ktoré upozornila správa a názory obchodných a zdravotníckych združení i členských štátov, ale neobjavilo sa žiadne možné riešenie.
13. Európsky parlament 19. septembra 1996 prijal stanovisko⁹ k hodnoteniu Komisie a vyzval Komisiu, aby preskúmala a navrhla vhodné zmeny a doplnky existujúcich smerníc spolu s celým radom navrhovaných usmernení a aby sa postupne priblížila k spravodlivému systému daní, v ktorom nebude dochádzať k deformácii hospodárskej súťaže medzi alkoholickými nápojmi.

3. ROZSAH PÔSOBNOSTI TEJTO (DRUHEJ) SPRÁVY

3.1. Všeobecné

14. Ako už bolo uvedené, táto správa je potrebná na to, aby preskúmala sadzby spotrebnej dane uplatňované na alkohol a alkoholické nápoje s prihliadnutím na riadne fungovanie vnútorného trhu, hospodársku súťaž medzi rôznymi kategóriami alkoholických nápojov, reálnu hodnotu sadzieb daní a širšie ciele Zmluvy, ako sú zdravotná a poľnohospodárska politika.
15. Tejto správe predchádzal konzultačný proces. Útvary Komisie požiadali členské štáty, aby prostredníctvom dotazníka vyjadrili svoje názory na každý z prvkov, ktoré sa majú skúmať. Keďže tento proces začal v roku 2001, nezahŕňal členské štáty, ktoré vstúpili do EÚ 1. mája 2004. V dôsledku toho táto správa ich názory neodráža. Obchodné združenia, ako aj zdravotnícke združenia boli takisto vyzvané, aby predložili svoje stanoviská a dostali príležitosť prerokovať záležitosť počas dvojstranných stretnutí s Komisiou.

⁸ KOM(95)285, 13.9.1995.

⁹ Ú. v. ES C 320, 28.10.1996, s. 205.

16. V prípade jedného z aspektov, ktoré sa majú vziať do úvahy – hospodárskej súťaže medzi alkoholickými nápojmi – Komisia poverila nezávislého konzultanta posúdením rozsahu takej hospodárskej súťaže (ďalej len „štúdia o hospodárskej súťaži“). Štúdia okrem toho skúmala trendy v spotrebe alkoholických nápojov a dôvody týchto trendov (napr. zmeny v zdanení). Navyše preskúmala v celom rade členských štátov problém cezhraničných nákupov jednotlivcov a nezákonných komerčných pohybov tovaru so zaplatenou daňou cez hranice¹⁰. (Pozri odkazy na výsledky štúdie v odsekoch 41, 42, 58.)

3.2. Fungovanie vnútorného trhu

17. Táto kapitola skúma vplyv sadzieb uplatňovaných členskými štátmi na riadne fungovanie vnútorného trhu s alkoholickými nápojmi.
18. Prvá správa pri pohľade na tento problém rozlišovala tri široké kategórie pohybov tovarov podliehajúcich spotrebnej dani vnútri Spoločenstva: komerčné pohyby v režime pozastavenia spotrebnej dane, komerčné transakcie s tovarom so zaplatenou daňou a pohyb výrobkov uskutočnený súkromnými osobami. Toto rozlíšenie sa používa aj tu.

Komerčný pohyb tovarov na základe dojednaní o pozastavení platieb spotrebnej dane

19. Prvá správa dospela k záveru, že celkovo, čo sa týka zákonného obchodu, systém spotrebných daní Spoločenstva fungoval celkom dobre, napriek veľkým rozdielom v sadzbách spotrebných daní medzi členskými štátmi. Keďže pohyb tovarov sa uskutočňuje v režime pozastavenia dane, pričom daň je splatná v členskom štáte určenia a pri sadzbách uplatniteľných v tomto členskom štáte, je nepravdepodobné, že by rozdiely v sadzbách viedli k akejkoľvek významnej deformácii výberu alebo hospodárskej súťaže zo strany spoločností zapojených do obchodu na tejto úrovni distribučnej reťaze. Potvrdili to aj členské štáty.
20. Prvá správa dospela aj k záveru, že bolo ťažšie hodnotiť účinok, aký mala pokračujúca rozdielnosť sadzieb spojená s odstránením hraničných kontrol na podvodnú činnosť v tejto oblasti a že bolo príliš skoro hodnotiť, či sú také podvody na vzostupe. Členské štáty však krátko po predložení tejto správy vyjadrili svoje obavy z nárastu podvodov v sektore spotrebných daní. To viedlo na začiatku roku 1997 k vytvoreniu Pracovnej skupiny na vysokej úrovni pre podvody v oblasti spotrebných daní, ktorá pozostávala zo zástupcov členských štátov a Komisie. Skupina mala zisťovať charakter a rozsah podvodov, ako aj nedostatky a slabé miesta v regulačnom a kontrolnom systéme a odporúčať riešenia a (alebo) zlepšenia týchto systémov. Vo svojej správe z 24. apríla 1998¹¹ skupina dospela k záveru, že podvody v sektoroch tabaku a alkoholu dosiahli alarmujúce rozmery. Za Európsku úniu ako celok odhadli členské štáty v roku 1996 stratu približne 1,5 miliárd eur v sektore alkoholu (asi 8 % celkových príjmov zo spotrebných daní z alkoholických

¹⁰ „Study on the competition between alcoholic beverages“ („Štúdia o hospodárskej súťaži v oblasti alkoholických nápojov“), Customs Associates Ltd., február 2001. Súhrn tejto štúdie je dostupný na tejto internetovej stránke:

http://europa.eu.int/comm/taxation_customs/publications/reports_studies/report.htm

¹¹ Správa Pracovnej skupiny na vysokej úrovni pre podvody v sektore alkoholu a tabaku schválená Radou v zložení Ecofin dňa 19. mája 1998.

nápojov). Na porovnanie, v prípade tabakových výrobkov členské štáty odhadli stratu v roku 1996 na približne 3,3 miliardy eur (alebo 7,5 % celkových príjmov zo spotrebných daní z tabakových výrobkov). Správa takisto zistila, že podvody s alkoholom mali tendenciu sústreďovať sa na zneužívanie systému vlastníctva a pohybu vnútri Spoločenstva. Sú to podvody veľkého rozsahu, ktoré sa zameriavajú na trhy tých členských štátov, v ktorých sú sadzby spotrebných daní vysoké. Je zrejmé, že dôsledkom tejto veľkej straty daňových príjmov sú obrovské zisky, ktoré môžu podvodníci zarobiť veľmi rýchlo. V správe sa uvádza, že tieto zisky vyplývajú z veľmi vysokého daňového zaťaženia výrobkov v pomere k skutočnej hodnote tovarov a v niektorých prípadoch aj zo skutočnosti, že medzi členskými štátmi sú významné rozdiely v sadzbách spotrebnej dane a DPH.

21. Mnohé členské štáty vo svojich odpovediach na dotazník potvrdili zistené skutočnosti zo správy Pracovnej skupiny na vysokej úrovni pre podvody. Niektoré z nich (Írsko, Spojené kráľovstvo, Francúzsko) oznámili zvýšený počet podvodov spojených s odklonením tovaru, pri ktorých sú tovary v režime pozastavenia spotrebnej dane, ktoré sa pohybujú z jedného členského štátu do druhého, v priebehu cesty odklonené, a to často do členských štátov s pomerne vysokými spotrebnými daňami. Iné členské štáty oznámili nárast pašovania alkoholu z tretích krajín (v prípade Fínska) alebo zvýšený počet prípadov domáceho pálenia a zabavenia alkoholických nápojov privezených do krajiny nezákonne z iných členských štátov (v prípade Švédska). Ale aj členské štáty, ktoré uplatňujú pomerne nízkymi daňovými sadzbami (ako napríklad Portugalsko), oznámili nárast podvodov v sektore alkoholu a alkoholických nápojov, väčšinou v podobe daňových únikov. Komisia bola jednotlivými spoločnosťami v sektore alkoholu upozornená aj na narastajúci počet prípadov nepreclievania pohybov vnútri ES alebo smerom do tretích krajín, pričom sú tieto spoločnosti zodpovedné za zaplatenie dane z tovaru, ktorý sa nedostal na miesto svojho určenia.
22. Komisia a členské štáty na základe odporúčaní Pracovnej skupiny na vysokej úrovni pre podvody uskutočnili celý rad iniciatív s cieľom bojovať proti podvodom. Príkladom je prijatie odporúčania Komisie o vlastníkoch skladov¹² a informatizácia systému prepravy a kontroly výrobkov podliehajúcich spotrebnej dani¹³. Tieto iniciatívy zlepšia efektívnosť súčasných regulačných a kontrolných systémov a uľahčia boj proti podvodom a daňovým únikom.

Komerčné aktivity týkajúce sa zdaneného tovaru

23. Prvá správa zaznamenala, že iba malé percento komerčných aktivít vnútri Spoločenstva sa uskutočňuje mimo režimu pozastavenia dane. Bezpochyby to stále platí pre komerčné transakcie medzi obchodníkmi, na ktoré sa uplatňuje postup článku 7 smernice 92/12/EHS. V takých prípadoch sa pohyby medzi členskými štátmi uskutočňujú na základe zjednodušeného administratívneho dokumentu a spotrebná daň zaplatená v členskom štáte odoslania sa refunduje po predložení dôkazu o zaplatení dane v členskom štáte určenia. Členské štáty nenastolili žiadne

¹² Odporúčanie Komisie 2000/789/ES z 29. novembra 2000, ktorým sa stanovujú usmernenia pre udeľovanie povolenia vlastníkom skladov podľa smernice Rady 92/12/EHS vzhľadom na výrobky podliehajúce spotrebnej dani (Ú. v. ES L 314, 14.12.2000 s. 29).

¹³ Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 1152/2003/ES zo 16. júna 2003 o informatizácii prepravy a kontroly výrobkov podliehajúcich spotrebnej dani (Ú. v. EÚ L 162, 1.7.2003, s. 5).

závažné problémy, i keď jeden členský štát (Spojené kráľovstvo) uviedol, že sa stretol s vážnymi problémami týkajúcimi sa uplatňovania podvodných nárokov na úhradu spotrebnej dane v súvislosti s tovarom, ktorý v skutočnosti nikdy neopustil Spojené kráľovstvo a (alebo) naň v Spojenom kráľovstve nikdy nebola uložená daň. Spojené kráľovstvo však sprísnilo postupy uplatňované pri refundáciách, ktoré účinne odstránili priestor pre tento typ podvodov. Táto skúsenosť ilustruje, že podvodníci pôsobia v ktoromkoľvek danom čase v rámci akéhokoľvek systému, ktorý sa považuje za najslabší, sú veľmi pružní a hneď ako je jeden systém posilnený, jednoducho presunú svoje činnosti, aby mohli využívať iný systém. Žiaden z týchto systémov sa preto pri úvahách, čo by sa dalo urobiť na ich posilnenie, nedá posudzovať izolovane.

24. Najväčší vývoj, o ktorom má táto časť informovať, sa týka predaja na diaľku (predaja tovaru odosielaného alebo prepravovaného priamo alebo nepriamo predajcom alebo v jeho zastúpení konečným spotrebiteľom). Veľký počet členských štátov oznámil v dôsledku rozvoja elektronického obchodu nárast predaja na diaľku konečným spotrebiteľom, najmä v sektore vína a liehovín. Postupy uplatniteľné na taký predaj sú ustanovené v článku 10 smernice 92/12/EHS a zahŕňajú zaplatenie spotrebnej dane obchodníkom alebo v jeho zastúpení v členskom štáte určenia. Nárast tohto typu obchodu dokazuje zvýšený počet registrácií hospodárskych subjektov z iných členských štátov na zaplatenie spotrebnej dane z predaja na diaľku, ktorý vykazuje celý rad členských štátov.
25. Mnohé členské štáty (hlavne tie, ktoré uplatňujú vysoké sadzby daní) však uviedlo, že spoločnosti, ktoré sa zaoberajú predajom cez Internet a ktoré boli založené v krajinách s nízkymi sadzbami spotrebných daní, čoraz viac predávajú výrobky so zaplatenou daňou zákazníkom na území s vyššími daňami bez zaplatenia príslušnej dane v krajine príjemcu. Do určitej miery sa to pripisuje zložitosti postupov pri platení dane v členskom štáte určenia, ako aj nákladom spojeným s dodržaním tohto postupu, ktoré sú najmä pre malé a stredne veľké spoločnosti neúmerné hodnote vykonávaných operácií. Táto situácia neumožňuje obchodníkom ani občanom, aby v plnom rozsahu využívali výhody vnútorného trhu. V iných prípadoch však boli internetové adresy, ktoré ponúkajú alkoholické nápoje, vytvorené zjavne s cieľom využívať rozdiely v sadzbách medzi členskými štátmi. Predávané výrobky sa poštou zasielajú zákazníkom v iných členských štátoch a je jasné, že také zásielky sa ťažko kontrolujú v rámci vnútorného trhu, kde je voľný pohyb tovarov pravidlom.
26. Uvedené problémy predaja na diaľku Komisia podrobnejšie posúdila v správe o fungovaní ustanovení článkov 7 až 10 smernice 92/12/EHS. Správa a sprievodný návrh smernice navrhujú zjednodušenia postupov pri predaji na diaľku, ako aj určitý stupeň liberalizácie pre nákup alkoholických nápojov na diaľku¹⁴. S podrobnosťami sa možno oboznámiť v správe a návrhu k článkom 7 až 10 smernice 92/12/EHS¹⁵, ktoré Komisia prijala 2. apríla 2004.

¹⁴ V tomto kontexte znamená predaj na diaľku transakciu, pri ktorej tovar podliehajúci spotrebnej dani odosiela alebo prepravuje kupujúcemu predajca alebo k tomu dochádza v jeho zastúpení. Nákup na diaľku znamená transakciu, pri ktorej odoslanie alebo prepravu vykonáva kupujúci alebo k tomu dochádza v jeho zastúpení.

¹⁵ KOM(2004)227, 2.4.2004.

27. V súlade so zásadami vnútorného trhu môžu súkromné osoby nakupovať tovar so zaplatenou daňou v členskom štáte podľa vlastného výberu a prepravovať ho do iného členského štátu bez toho, že by znovu museli zaplatiť daň. Podlieha to podmienke, že tovar je určený pre ich vlastné použitie a pre použitie ich rodinami, a prepravujú ho do členského štátu určenia (článok 8 smernice 92/12/EHS). Aby členské štáty stanovili, či sú výrobky podliehajúce spotrebnej dani určené pre osobné použitie cestujúceho a jeho rodiny, musia brať do úvahy niekoľko kritérií, z ktorých jedným je množstvo prepravovaných výrobkov (pozri článok 9 smernice 92/12/EHS). Na účely uplatňovania tohto kritéria môžu takisto stanoviť orientačné úrovne, len ako formu evidencie. Okrem toho treba poznamenať, že tri členské štáty (Švédsko, Dánsko a Fínsko) boli až do konca roku 2003 oprávnené uplatňovať obmedzenia na množstvo tovarov podliehajúcich spotrebnej dani (vrátane alkoholických nápojov), ktoré môžu na ich územie priviezť cestujúci prichádzajúci z iných členských štátov bez ďalšieho zaplatenia spotrebnej dane (pozri článok 26 smernice 92/12/EHS).
28. Čo sa týka rozsahu cezhraničných nákupov, prvá správa uvádzala, že tento jav je všeobecne rozšírený a od roku 1992 dochádzalo k jeho nárastu, najmä smerom k členským štátom, ktoré uplatňovali oveľa vyššie sadzby ako susedné členské štáty. V správe sa tiež uvádzalo, že sa všeobecne akceptovala skutočnosť, že rozdiely v sadzbách spotrebnej dane sú významným faktorom. K tomuto problému sa v správe Pracovnej skupiny na vysokej úrovni pre podvody uvádza, že okrem podvodov vo veľkom rozsahu, spáchaných skupinami organizovaného zločinu, tu tiež bolo značné množstvo podvodov spáchaných pomocou zneužívania súčasných pravidiel v menšom rozsahu, ktoré sa týkajú zdanených/precenených tovarov a sú dôsledkom veľkých rozdielov v sadzbách daní a ciel medzi členskými štátmi.
29. Členské štáty, ktoré uplatňujú pomerne nízke daňové sadzby na alkoholické nápoje, vo svojich odpovediach na dotazník nevyjadrili veľké obavy k problému cezhraničných nákupov a vo všeobecnosti nemajú žiadne údaje o ich rozsahu. Členské štáty s vysokými daňami monitorujú tento problém podrobnejšie. Spojené kráľovstvo napríklad vykonáva ročný prieskum medzinárodných cestujúcich v rôznych prístavoch a na letiskách po celej krajine. Na základe tohto prieskumu odhadlo, že celkové daňové úniky a straty (clo a DPH) vyplývajúce z pašovania cez Kanál, zahŕňajúce zdanené/precenené alkoholické nápoje každého druhu, sa zvýšili zo 70 miliónov libier šterlingov v roku 1992 na približne 285 miliónov libier šterlingov v roku 1999. Pivo predstavovalo prevažnú časť celkových strát. Veľmi dôležitú úlohu v tom zohrávali rozdiely v sadzbách spotrebnej dane, i keď ďalšie faktory, ako napríklad ceny pred zdanením, výmenné kurzy a ceny dopravného, tiež hrali svoju úlohu. Dánsko odhadovalo cezhraničné nákupy ako percentuálny podiel celkovej spotreby Dánov v roku 2000 v prípade piva na 18 %, v prípade vína 13,5 % a v prípade liehovín na 27%. Švédsko zažilo nárast cezhraničných nákupov v druhej polovici 90. rokov, ktorého príčinou pravdepodobne boli daňové rozdiely. V roku 2000 to predstavovalo celkovo 1,26 litrov čistého alkoholu na osobu vo veku 15 rokov a viac. Rovnalo sa to 17 % celkovej spotreby. V prípade liehovín tento percentuálny podiel predstavoval 27 0 %, piva 12 % a vína 14 %. Vo Fínsku sa pohraničný obchod s alkoholickými nápojmi uskutočňuje hlavne s tretími krajinami, pretože cenový rozdiel medzi Fínskom a Ruskom a Estónskom je veľmi výrazný. Pohraničný obchod s inými členskými štátmi zatiaľ nepredstavoval veľký problém,

Fínsko však očakáva, že po rozšírení EÚ sa to zmení. Aj obchodné organizácie v členských štátoch ako Belgicko a Holandsko, ktoré uplatňujú „miernejšie“ daňové sadzby, sa sťažovali, že cezhraničné nákupy občanov v členských štátoch uplatňujúcich nulovú sadzbu alebo sadzbu blízku nule na víno a šumivé víno negatívne vplyvajú na ich členov.

30. V prípade Dánska, Švédska a Fínska bude alebo bol budúci vývoj ich príjmov z alkoholu a alkoholických nápojov ovplyvnený tým, že k 31. decembru 2003 skončí oprávnenie uplatňovať obmedzenia na množstvo výrobkov podliehajúcich spotrebnej dani, ktoré na ich územie môžu priviezt' cestujúci prichádzajúci z iných členských štátov bez ďalšieho platenia spotrebnej dane, ako aj rozšírením EÚ. V týchto členských štátoch prebieha diskusia o dosahu, ktorý by tieto udalosti mohli mať na výšku ich sadzieb spotrebných daní. Dánsko s účinnosťou od októbra 2003 znížilo sadzbu spotrebnej dane z liehovín o 45 % a Fínsko uskutočnilo všeobecné zníženie sadzieb (pivo o 32 %, víno o 10 % a liehoviny o 44 %) s účinnosťou od 1. marca 2004. Vplyv tohto zníženia sadzieb na daňový príjem týchto členských štátov bude závisieť od jeho účinku na celkovú spotrebu a predovšetkým od toho, v akom rozsahu obvyklý predaj v týchto členských štátoch nahradí cezhraničné nákupy a cezhraničné pašovanie.
31. Uvedená situácia svedčí o tom, že občania značne využívajú možnosť nákupu tovarov so zaplatenou daňou v členskom štáte podľa vlastného výberu a prepravujú ich do iného členského štátu bez toho, že by znovu museli platiť spotrebnú daň. Je to úplne legitímna a základná sloboda občanov na vnútornom trhu. Je tiež zjavné, že také cezhraničné nákupy sú vo veľkej miere spôsobené daňovými rozdielmi medzi členskými štátmi. Overovanie, či tovar prepravovaný súkromnými osobami má byť skôr na komerčné ako na súkromné použitie, vyžaduje fyzické kontroly cestujúcich. Pretože však systematické kontroly vnútorných hraníc nie sú zlučiteľné so základnými zásadami vnútorného trhu zakotvenými v článku 14 Zmluvy, mali by mať také kontroly len príležitostný charakter (náhodné kontroly) a tvoriť súčasť vnútorných dojednaní o monitorovaní, vzťahujúcich sa na celé územie členského štátu. Také kontroly by okrem toho mali byť v súlade so všeobecnými zásadami práva Spoločenstva, a najmä by sa nemali vykonávať ľubovoľným alebo zbytočne obmedzujúcim spôsobom¹⁶. Kontroly cestujúcich a spôsob, akým ich určité členské štáty vykonávajú, často iritujú cestujúcich a vedú k početným sťažnostiam na tieto členské štáty, predkladaným Komisii. Samotnú skutočnosť, že také daňové kontroly sa ešte vždy vykonávajú, cestujúci často vidia ako prekážku ich právu na voľný pohyb v rámci vnútorného trhu. Táto správa sa nezaobera otázkou týkajúcou sa rozsahu, do akého členské štáty ešte vždy môžu vykonávať kontroly cestujúcich. Je však jasné, že samotný dôvod, prečo mnohé členské štáty ešte vždy vykonávajú také kontroly cestujúcich s cieľom rozlíšiť skutočné cezhraničné nákupy od pašovania tovarov so zaplatenou daňou, vo veľkej miere spočíva v uplatňovaní ich sadzieb spotrebnej dane, ktoré ďaleko prevyšujú sadzby uplatňované susednými členskými štátmi.

¹⁶

V tejto súvislosti pozri rozsudok ESD z 27.4.1991 vo veci C-321/87.

32. Z uvedenej analýzy je zrejmé, že zrušenie daňových hraníc v roku 1993 spoločne s pokračujúcim uplatňovaním veľmi rozdielnych daňových sadzieb na alkoholické nápoje zo strany členských štátov, i keď niekedy výhodné pre spotrebiteľov, spôsobuje celý rad problémov vnútorného trhu.
33. Okrem toho, jednotlivé hospodárske subjekty, ako aj organizácie zastupujúce výrobcov alkoholických nápojov v niektorých členských štátoch sa opakovane sťažovali na deformácie hospodárskej súťaže a odklonenie obchodu vyplývajúce z veľkých rozdielov v sadzbách. Výrobcovia aj obchodníci so sídlom v členských štátoch alebo v určitých regiónoch členských štátov uplatňujúcich vysoké daňové sadzby poukazujú na vysokú úroveň uplatňovaných daní a na negatívny vplyv podvodov a pašovania na ich podnikanie, ale aj na vplyv cezhraničných nákupov motivovaných daňami (i keď uznávajú, že z hľadiska spotrebiteľa je to úplne legítimne).
34. Väčšina členských štátov súhlasí s tým, že riadne fungovanie vnútorného trhu vyžaduje ďalšiu aproximáciu sadzieb. Neexistuje však dohoda o tom, ako by sa to malo dosiahnuť. Členské štáty s vysokými daňami, ktoré vykazujú nárast cezhraničných nákupov, pašovania a komerčných podvodov v dôsledku rozdielnych sadzieb, zdôrazňujú potrebu zvýšiť všetky minimálne sadzby. Mnohé ďalšie však zdôrazňujú, že úsilie sa vyžaduje aj od členských štátov uplatňujúcich veľmi vysoké sadzby. Čo sa týka druhého bodu, treba poznamenať, že Dánsko a Fínsko nedávno uskutočnili značné zníženia sadzieb uplatňovaných na niektoré alkoholické nápoje v dôsledku ukončenia platnosti výnimiek povoľujúcich uplatňovanie obmedzení na množstvo alkoholu, ktoré so sebou môžu priviezť cestujúci vnútri Spoločenstva, dňom 31. decembra 2003 a v očakávaní rozšírenia EÚ od 1. mája 2004.

3.3. Hospodárska súťaž medzi alkoholickými nápojmi

35. Tento oddiel skúma rozsah hospodárskej súťaže medzi rôznymi druhmi alkoholických nápojov a to, či by bola možná harmonizácia spotrebných daní uplatňovaných na kategórie, ktoré medzi sebou súťažia.
36. Minimálne sadzby uplatňované na rôzne kategórie výrobkov, ako ich ustanovuje smernica 92/84/EHS, sú výsledkom politického kompromisu a odrážajú problém hospodárskej súťaže iba v obmedzenej miere. Minimálne sadzby z piva boli stanovené na pomerne nízkej úrovni, čo by sa mohlo považovať za odraz skutočnosti, že pivo súťaží s vínom, pre ktoré bola stanovená minimálna sadzba na úrovni nuly. Sadzby uplatňované na liehoviny a v obmedzenejšom rozsahu na medziprodukty (obsahujúce destilovaný alkohol) boli stanovené na oveľa vyššej úrovni na stupeň alkoholu, čo by sa mohlo vykladať tak, že medzi týmito výrobkami na jednej strane a pivom a vínom na strane druhej nie je žiadna hospodárska súťaž alebo je len obmedzená.
37. Smernica 92/84/EHS ako taká nevyžaduje, aby členské štáty stanovili svoje vnútroštátne sadzby uplatňované na rôzne kategórie výrobkov na porovnateľných úrovniach na stupeň alkoholu. Pri stanovovaní svojich sadzieb musia však takisto rešpektovať všeobecné ustanovenie Zmluvy o ES, a najmä jej článok 90, ktorý stanovuje, že vnútorné dane by nemali diskriminovať výrobky iných členských

štátov alebo nepriamo chrániť iné vnútroštátne výrobky. Súdny dvor ES na základe tohto ustanovenia rozhodol (vo veci C-170/78), že ak sa členský štát nemôže považovať za výrobcu daného nápoja (vína), nemôže tento nápoj zdaňovať tak, aby chránil jeho najbližšieho domáceho konkurenta (pivo). Z toho vyplýva, že všetky členské štáty, ktoré nevyrábajú víno, musia zdaňovať víno a pivo na porovnateľných úrovniach, pričom musia brať do úvahy obsah alkoholu v nich a ich sloboda stanovovať sadzby spotrebných daní je obmedzená. V novšom prípade (vo veci C-166/98) bola Súdnemu dvoru postúpená predbežná otázka týkajúca sa platnosti smerníc 92/83/EHS a 92/84/EHS na základe článku 234 Zmluvy o ES. Otázka znela, či sú tieto smernice neplatné z hľadiska Zmluvy o ES, a najmä článku 90 ods. 2, keďže vyžadujú, aby členské štáty zvýšili daň z piva na minimálnu sadzbu a tak mohli spôsobiť diskriminujúce daňové rozdiely medzi vínom a pivom. Súd rozhodol, že posúdenie otázky, ktorá mu bola postúpená, neodhalilo žiadny faktor, ktorý by mohol ovplyvniť platnosť týchto smerníc, keďže si členské štáty zachovávajú dostatočne široký priestor na rozhodovanie s cieľom zabezpečiť, aby vzťah medzi daňami z vína a piva vylúčil akúkoľvek ochranu domácej výroby v zmysle článku 90 Zmluvy.

38. Členské štáty vo všeobecnosti uviedli, že rozsah, v ktorom jeden výrobok súťaží s iným, nie je rozhodujúcim faktorom pri stanovovaní daňových sadzieb uplatniteľných na rôzne kategórie výrobkov. Domnievajú sa, že cena nie je najdôležitejším faktorom, ktorý ovplyvňuje výber spotrebiteľa a že iné faktory (zvyky, príležitosť, kultúra, podnebie) môžu byť viac alebo prinajmenšom rovnako dôležité. V dôsledku toho, odhliadnuc od požiadaviek, ktoré vyplývajú z uvedeného ustanovenia Zmluvy o ES, ich sadzby vo všeobecnosti neberú tento problém do úvahy. Znázorňuje to tabuľka v **prílohe C**, v ktorej sú uvedené sadzby spotrebnej dane vyjadrené na hl na stupeň alkoholu uplatňované na rôzne kategórie alkoholických nápojov. Členské štáty s vysokými daňami (najmä DK, SE, UK a IE) však vo svojich odpovediach na dotazník zdôraznili, že na rozdiel od členských štátov vyrábajúcich víno musia podľa právnej teórie Súdného dvora ES zdaňovať súťažiacie výrobky rovnako, zatiaľ čo členské štáty, ktoré vyrábajú víno aj pivo, môžu stanovovať svoje sadzby bez toho, aby prihliadali na problém hospodárskej súťaže.
39. Výrobcovia piva a vína nepripisujú hospodárskej súťaži medzi rôznymi typmi alkoholických nápojov veľký význam. Podľa výrobcov vína, najmä nulová sadzba uplatňovaná na víno nepredstavuje žiadny problém, pokiaľ ide o súťaž s inými druhmi alkoholických nápojov z dvoch dôvodov. Po prvé, spotreba stolových vín ale i kvalitných vín klesá v tých členských štátoch, ktoré uplatňujú nulovú sadzbu alebo sadzbu blízku nule. Po druhé, podľa týchto výrobcov nezávisí hospodárska súťaž medzi rôznymi druhmi nápojov od ceny, ale skôr od iných faktorov ako tradície, kultúra, miesto a čas spotreby, móda, vek, sociálne prostredie a marketing.
40. Na druhej strane považujú výrobcovia liehovín terajšie úrovne, na akých sa stanovujú minimálne sadzby, za zavedenie diskriminácie liehovín, ktorú stelesňujú vnútroštátne politiky spotrebných daní. Podľa ich názoru všetky výrobky medzi sebou do určitej miery súťažiacia, a preto by sa diskriminácia liehovín v porovnaní s vínom a pivom mala obmedziť znížením minimálnej sadzby uplatňovanej na liehoviny. Domnievajú sa, že spotrebné dane môžu ovplyvniť aj podiely rôznych kategórií alkoholických nápojov na trhu vzhľadom na hospodársku súťaž

prostredníctvom cien. Najmä v členských štátoch s vyššími daňami sú liehoviny cenovo citlivejšie ako iné kategórie.

41. Štúdia o hospodárskej súťaži medzi alkoholickými nápojmi skúmala cenovú elasticitu dopytu po rôznych kategóriách nápojov (vzťah medzi dopytom po určitom type výrobku a jeho vlastnou cenou), ako aj krížovú cenovú elasticitu dopytu po týchto kategóriách (vzťah medzi dopytom po určitom type výrobku a cenami iných kategórií výrobkov)¹⁷. Krížová cenová elasticita dáva predstavu o stupni hospodárskej súťaže medzi nápojmi. Pred nahliadnutím do výsledkov treba venovať pozornosť ťažkostiam tohto prístupu, na ktoré poukázal konzultant. Predovšetkým zistil, že buď sú údaje o cenách alkoholických nápojov vo väčšine členských štátov veľmi zriedkavé a (alebo) nemajú takú kvalitu, ktorá môže poskytnúť spoľahlivé odhady krížovej cenovej elasticity alkoholu. Okrem toho zistil, že spotrebu alkoholických nápojov a mieru, v akej spotrebitelia prechádzajú z jednej kategórie nápojov na druhú, ovplyvňuje celý rad faktorov. Postoje spotrebiteľov k spotrebe vína sa môžu napríklad v priebehu niekoľkých rokov zmeniť, čo povedie k zvýšenej spotrebe vína na úkor iných kategórií nápojov, i keď je to v rozpore so súčasným trendom. Za viacerých okolností sa tak prechod na víno uskutoční nezávisle od ceny vína v pomere k iným nápojom, to znamená, k prechodu by došlo aj vtedy, keby boli relatívne ceny dlhodobo stabilné. Konzultant uviedol, že tým sa odhadovanie cenových vplyvov na spotrebu stalo mimoriadne ťažkým, pretože meniaci sa vkus spotrebiteľov je pravdepodobne kritickým faktorom, ktorý ovplyvňuje prechod z jedného nápoja na druhý. Je však skutočnosťou, že spotreba kvalitných aj stolových vín za posledné roky klesla¹⁸.
42. V prípade krajín/výrobkov, pre ktoré boli k dispozícii dostatočné údaje o cenách, konzultant vypracoval odhady cenovej elasticity aj krížovej elasticity. Väčšina jeho odhadov cenovej elasticity každej kategórie výrobkov bola záporná, avšak významne sa neodlišovala od nuly, čo by mohlo naznačovať, že dopyt po akomkoľvek type alkoholického nápoja je relatívne nepružný (dopyt po výrobku nie je veľmi citlivý na zmeny ceny daného výrobku). Čo sa týka jeho odhadov krížovej cenovej elasticity, aj výsledky ako celok oznámili relatívne nepružné reakcie, čo naznačuje, že dopyt po jednom type alkoholického nápoja zjavne nezávisí od cien iných alkoholických nápojov.

Hospodárska súťaž medzi alkoholickými nápojmi - závery

43. Na základe odlišných názorov, ktoré boli vyjadrené a výsledkov štúdie o hospodárskej súťaži, je ťažké vyvodiť akékoľvek pevné závery o tomto probléme. Rozhodnutie spotrebiteľa pre určitú kategóriu výrobkov závisí od rôznych faktorov, jedným z nich je cena, ktorá zasa súvisí s uplatňovanou úrovňou spotrebnej dane. Miera, do akej úrovne daní ovplyvňujú voľbu spotrebiteľa, sa bude v jednotlivých členských štátoch líšiť a obvykle je dôležitejšia v členských štátoch, v ktorých je daň vysoká a tvorí vyšší podiel ceny.

¹⁷ K záverom tejto štúdie sa dospelo bez toho, aby bola dotknutá analýza Komisie v prípadoch týkajúcich hospodárskej súťaže.

¹⁸ Na úrovni EÚ 15 sa odhaduje, že celková spotreba na hlavu klesla z približne 37 l v roku 1990 na približne 33 l v roku 2002. Spotreba stolového vína klesla z 20,5 l na približne 15 l. Tieto trendy sú v niektorých južných krajinách, ktoré vyrábajú víno, silnejšie. Napríklad, celková spotreba na hlavu v Taliansku klesla z približne 63 l na 47 l a vo Francúzsku z približne 67 l na asi 58 l.

3.4. Reálna hodnota sadzieb

44. Ďalším prvkom, ktorý by sa podľa článku 8 smernice 92/84/EHS mal posudzovať, je reálna hodnota sadzieb spotrebnej dane. Inými slovami, mal by sa brať do úvahy účinok inflácie od zavedenia minimálnych sadzieb alebo by sa to malo ponechať na členské štáty? Podľa údajov Eurostatu o ročnej miere zmeny harmonizovaného indexu spotrebiteľských cien, ďalej len HISC (Harmonised Index of Consumer Prices, HICP) v období medzi rokmi 1993 a 2002 predstavuje celková miera inflácie v EÚ za obdobie medzi 1. januárom 1993 a 31. decembrom 2002 24,04 %¹⁹.

45. Zvýšenie minimálnych sadzieb by uplatnením tohto percentuálneho nárastu poskytlo tieto výsledky:

<i>Výrobok</i>	<i>Sadzba vyjadrená na</i>	<i>Súčasná minimálna sadzba</i>	<i>Indexovaná minimálna sadzba k 1. 1. 2003 (súčasná sadzba x 1,24)</i>
<i>Víno (nešumivé a šumivé)</i>	hl	0 eur	0 eur
<i>Pivo</i>	Hl na stupeň Plató alebo hl na stupeň alkoholu	0,748 eur alebo 1,87 eur	0,93 eur alebo 2,32 eur
<i>Medziprodukty</i>	hl	45 eur	56 eur
<i>Alkohol</i>	hl čistého alkoholu	550 eur	682 eur

46. Takáto zmena k 1. máju 2004 by vyžadovala, aby niektoré členské štáty zvýšili svoje sadzby takto:

a) Zvýšenie sadzby uplatňovanej na pivo v siedmich členských štátoch (LU, DE, ES, CZ, LT, LV, MT);

b) Zvýšenie sadzby uplatňovanej na medziprodukty v siedmich členských štátoch (EL, ES, IT, PT, HU, MT, CY);

c) Zvýšenie sadzby uplatňovanej na liehoviny v troch členských štátoch (IT, CY a SK).

47. Väčšina členských štátov sa vo svojich odpovediach na dotazník vyslovila v prospech zvýšenia minimálnych sadzieb v súlade s infláciou, aby sa zachovala ich reálna hodnota. Pre niektoré z nich je to však podmienené zavedením kladnej sadzby na víno, aby sa nezväčšovali deformácie medzi vínom a ostatnými alkoholickými nápojmi, napriek tomu, že vyrovnanie na zohľadnenie inflácie by bez zavedenia

¹⁹ Reálna séria HISC začína indexom pre rok 1997. Údaje do roku 1997 sú založené na predbežnom HISC. Použili sa tieto ročné miery zmeny HISC: 1993: 3,4 %; 1994: 2,8 %; 1995: 2,8 %; 1996: 2,4 %; 1997: 1,7 %; 1998: 1,3 %; 1999: 1,2 %; 2000: 1,9 %; 2001: 2,2 %; 2002: 2,1 %.

kladnej sadzby na víno iba obnovilo situáciu, aká bola 1. januára 1993. Prvá správa zaznamenala, že dochádza k značnej stagnácii v uplatňovaných sadzbách daní a uviedla, že to naznačuje, že nulová sadzba pre víno by mohla obmedziť priestor pre zmenu sadzby uplatňovanej na iné alkoholické výrobky v tom istom členskom štáte a v susedných členských štátoch. Mnohé členské štáty sú však toho názoru, že v jednotlivých členských štátoch je odlišná situácia a že to závisí od takých faktorov ako tradície, kultúra i miesto a čas spotreby.

Reálna hodnota sadzieb - závery

48. Zvyšovanie minimálnych sadzieb, aby zohľadnili infláciu, neprináša a priori zvýšenie reálnej hodnoty. Na druhej strane, nezachovanie špecifických minimálnych sadzieb v súlade s infláciou by malo za následok oslabenie ich reálnej hodnoty. Preto je také zvyšovanie minimálnych sadzieb nevyhnutné pre zachovanie výšky sadzieb, na ktorých sa dohodla Rada v roku 1992, ako na minimálnej požiadavke na zabezpečenie fungovania vnútorného trhu bez daňových hraníc. V tomto kontexte treba poznamenať, že minimálne sadzby uplatňované na iné výrobky podliehajúce spotrebnej dani (tabakové výrobky a minerálne oleje) sa zvyšovali v súlade s infláciou. Súčasný systém spotrebných daní z alkoholu je však systémom minimálnych sadzieb a členské štáty môžu bez akejkoľvek zmeny súčasného systému zvyšovať uplatňované sadzby, aby zohľadnili infláciu.
49. Čo sa týka alkoholických nápojov, niekoľko členských štátov však spája túto otázku s otázkou zavedenia kladnej minimálnej sadzby pre víno, čo zostáva veľmi sporným problémom (pozri oddiel 3.5.2.).

3.5. Širšie ciele Zmluvy

50. Článok 8 smernice 92/84/EHS vyžaduje, aby sa brali do úvahy širšie ciele Zmluvy pri príležitosti každého prehodnocovania sadzieb spotrebnej dane uplatňovanej na alkoholické nápoje. Zdravotná politika, poľnohospodárska politika, regionálne ciele, rozvoj vidieka a záležitosti kultúry sú takisto dôležité v kontexte tejto správy. K ďalším otázkam, ktoré treba posúdiť, patrí rozšírenie a vplyv navrhovaných opatrení na kandidátske krajiny.

3.5.1. Zdravotná a sociálna politika

51. Článok 152 Zmluvy stanovuje, že pri určovaní a implementácii všetkých politík a činností Spoločenstva má byť zabezpečená vysoká úroveň zdravia človeka. V prvej správe sa k tejto otázke uvádzalo, že zdaňovanie alkoholu je potenciálnym prostriedkom odrádzania od nadmernej spotreby alkoholu, ktorý môže mať pozitívne dôsledky, pokiaľ ide o menší počet problémov spojených so spotrebou alkoholu, alkoholizmom a nadmernou konzumáciou alkoholu. V niekoľkých posledných rokoch však lekárske správy poukázali aj na pozitívny príspevok niektorých alkoholických nápojov pre zdravie, ak sa pijú s mierou.
52. Na vnútroštátnej úrovni väčšina členských štátov vo svojich odpovediach na dotazník uviedla, že zohľadnenie zdravotnej politiky neovplyvňuje výšku sadzieb, i keď niektoré z nich dodávajú, že dochádza k tlaku zo strany zdravotných organizácií. Iba pre jeden členský štát (Švédsko) sú zdravotné ciele rozhodujúce pri stanovovaní úrovne daní. V prípade ostatných krajín s vysokými daňami (napríklad Fínsko,

Spojené kráľovstvo a Dánsko) je to dnes menší problém ako v minulosti. Ako zaznamenalo Spojené kráľovstvo, dôvodom k tomu sú rozporné vedecké dôkazy o výhodách a rizikách spotreby alkoholu.

53. Výrobcovia zdôrazňujú svoje snahy o podporu zodpovedných prístupov k spotrebe alkoholu. Podľa názoru výrobcov veľká väčšina európskych spotrebiteľov pije rozumne, s mierou a s pôžitkom. Sú tiež presvedčení, že alkohol, ak sa pije s mierou, môže mať kladné zdravotné účinky, nezávisle od druhu nápoja. Domnievajú sa, že politiky zamerané na zníženie celkovej spotreby alkoholu na obyvateľa prostredníctvom vysokých daní neoslovujú tých, ktorí nadmerne konzumujú výrobok a že skúsenosti dokazujú, že taký prístup môže mať dokonca neúmyselné nepriaznivé účinky (napr. pašovanie a nelegálna výroba).
54. Zdravotné organizácie, a najmä Eurocare (podpora prevencie škôd spojených s alkoholom v Európe), sú toho názoru, že dane by mali zabezpečiť vysokú hladinu cien, pretože je jasný vzťah medzi cenou a spotrebou. Okrem toho sa domnievajú, že dane z alkoholu by sa mali využívať na financovanie činností na kontrolu spotreby alkoholu, vrátane zdravotnej výchovy, výskumu politiky týkajúcej sa alkoholu a podpory zdravotníctva. Čo sa týka posledného aspektu, zdôrazňujú, že Komisia už vo svojej Bielej knihe o raste, konkurencieschopnosti a zamestnanosti²⁰ volala po internalizácii vonkajších nákladov spojených so spotrebou alkoholických nápojov. Pokiaľ ide o otázku prospešných účinkov spotreby alkoholu, Eurocare, zatiaľ čo vyzýva k veľkej opatrnosti v pripisovaní pozitívnych účinkov spotrebe alkoholu, je toho názoru, že rozdiely medzi nápojmi sú minimálne: zdá sa, že najväčší úžitok pochádza z alkoholu vo víne, v pive a v liehovinách, a nie z ostatných zložiek nápojov.

Zdravotná a sociálna politika - závery

55. Väčšina členských štátov pri stanovovaní svojich sadzieb obvykle nezohľadňuje zdravotnú politiku, i keď im súčasná legislatíva ES, ktorá stanovuje iba minimálne sadzby, poskytuje dostatočný manévrovací priestor na integráciu zohľadnenia zdravia verejnosti do svojich daňových politík. V každom prípade sa niektoré členské štáty domnievajú, že na to, aby mohla spotrebná daň hrať dlhodobú úlohu ako prostriedok zníženia celkovej spotreby i ako prostriedok internalizácie vonkajších alebo spoločenských nákladov nadmernej spotreby alkoholu, sa zdá byť zvýšenie minimálnych sadzieb v súlade s infláciou minimálnou požiadavkou.

3.5.2. Poľnohospodárska politika

56. Víno je poľnohospodársky výrobok, ktorý je takto definovaný v Zmluve. V 14 z 25 členských štátov nie je zavedená žiadna alebo iba veľmi nízka spotrebná daň z vína (12 štátov nemá žiadnu, Francúzsko a Maďarsko ju majú veľmi nízku). Zavedenie kladnej spotrebnej dane z vína by mohlo mať dôsledky na spotrebu vína a na spoločnú organizáciu trhu s vínom. Členské štáty, ktoré vyrábajú víno, sa vždy odvolávali na poľnohospodársku politiku ako na dôvod obhajujúci uplatňovanie nulovej sadzby na víno. Niektoré z nich poukazujú na ťažkú situáciu vinárov, ktorá

²⁰ „Rast, konkurencieschopnosť, zamestnanosť – Výzvy a cesty vpred k 21. storočiu – Biela kniha“ – KOM(93) 700, 5.12.1993.

by im neponechala žiadny priestor na uplatňovanie kladnej sadzby spotrebnej dane na víno.

57. V čase prijatia prvej správy bola spoločná organizácia trhu s vínom predmetom reformy v rámci Spoločnej poľnohospodárskej politiky. Cieľom reformy bolo riešiť existujúcu situáciu nadmernej produkcie v spojení s klesajúcou spotrebou v členských štátoch vyrábajúcich víno, a to najmä v prípade stolových vín. Táto reforma spoločnej organizácie trhu s vínom bola ukončená v roku 1999²¹. Nová Spoločná organizácia trhu (ďalej len „SOT“) sa zameriava na lepšie zladenie ponuky a dopytu po víne. K niektorým hlavným aspektom patria obmedzenia nových výsadiieb a reštrukturalizácia výrobného potenciálu s cieľom znížiť objem výroby stolových vín a zaviesť odrody, ktoré poskytujú víno lepšej kvality, aby sa zohľadnili potreby trhu. Boli prijaté náležité trhové intervenčné opatrenia (hlavne finančná podpora na destiláciu vína, na skladovanie, využívanie muštu na iné účely ako na víno). Predovšetkým sa počet povinných opatrení v súvislosti s destiláciou obmedzil na dve a zaviedla sa krízová destilácia pre prípad výnimočných výkyvov trhu. Táto nová SOT predstavuje posun smerom k cielenejším opatreniam a preorientovaniu vinohradníctva na výroby vyššej kvality.
58. V prospech nulovej sadzby uplatňovanej na víno sa uvádza argument, že je to nevyhnutné pomocné opatrenie, ktoré má zamedziť rozporom, pokiaľ ide o jeden zo základných cieľov politiky OST pre víno, t. j. vyvážená situácia na trhu. Možný pokles spotreby, ku ktorému by mohlo dôjsť po zavedení kladnej sadzby, by skutočne mohol negatívne ovplyvniť vyváženosť trhu. Taký pokles spotreby z krátkodobého hľadiska okrem toho vyžaduje kompenzáciu pomocou intenzívnejších trhových intervenčných opatrení, hlavne vo forme destilácie prebytočného vína na alkohol. Vysoké náklady na túto destiláciu sa uhrádzajú z rozpočtu Spoločenstva. Na druhej strane je nulová sadzba všeobecným necieleným opatrením, ktoré sa uplatňuje aj na expandujúce segmenty trhu s kvalitnejšími a dovážanými vínami, ktoré majú menej alebo žiadne problémy pri hľadaní trhu. Navyše sú zásadné štrukturálne problémy hlavne dôsledkom meniacej sa štruktúry spotreby v členských štátoch, ktoré vyrábajú víno. Toto je možné doložiť výsledkami štúdie o hospodárskej súťaži, ktorá sa zaoberala aj vývojom spotreby rôznych výrobkov pripadajúcej na obyvateľa. Spotreba vína na obyvateľa v južných členských štátoch (Španielsko, Francúzsko, Taliansko a Portugalsko) oznámila značný pokles za posledné tri desaťročia, i keď v porovnaní s krajinami, ktoré nevyrábajú víno, zostáva ešte vždy na vysokej úrovni. Čiastočne to vyvážilo zvýšenie dopytu po víne v tých krajinách, ktoré uplatňujú vysoké sadzby spotrebnej dane z vína a tradične sú vnímané ako krajiny v ktorých prevláda konzumácia piva. Na rozdiel od toho sa spotreba piva na obyvateľa v juhoeurópskych členských štátoch (Grécko, Portugalsko, Taliansko a Španielsko) výrazne zvýšila, zatiaľ čo v mnohých severných členských štátoch (Rakúsko, Belgicko, Nemecko, Dánsko, Spojené kráľovstvo, Luxembursko a Holandsko) v 90. rokoch mierne klesla.
59. Krajiny vyrábajúce víno a výrobcovia vo všeobecnosti silne oponujú zavedeniu kladnej minimálnej sadzby uplatňovanej na víno. Namietajú, že víno vo väčšine členských štátov vyrábajúcich víno nikdy nepodliehalo spotrebným daniam, že je neoddeliteľnou súčasťou ich kultúry a že by bolo ťažké zaviesť povinné zdanenie

²¹ Nariadenie Rady (ES) č. 1493/1999 zo 17. mája 1999 (Ú. v. ES L 179, 14.7.1999).

vína z politických dôvodov. Dodávajú, že členské štáty, ktoré vyrábajú víno a uplatňujú nulovú sadzbu alebo iba veľmi nízku kontrolnú daň, predstavujú približne 85 % celkovej spotreby vína v EÚ a že v dôsledku toho sa možné problémy vnútorného trhu týkajú iba malého zlomku spotreby vína v EÚ, a to 15 %. Takisto tvrdia, že nulová sadzba uplatňovaná na víno je nevyhnutným pomocným opatrením, ktoré podporuje ciele OST pre víno a že v súčasnej situácii na trhu s vínom by sa zavedenie akejkoľvek novej – i keď nízkej – povinnej dane v krajinách, ktoré vyrábajú víno, považovalo za škodlivé. Dokonca vznikli obavy, že by mohli nasledovať ďalšie kroky, ktoré by viedli k vyššej úrovni minimálneho zdaňovania vína. Navyše sa domnievajú, že kladná spotrebná daň z vína by vôbec neprispela k vyriešeniu problémov vnútorného trhu, spôsobených veľkými rozdielmi v úrovniach daní medzi členskými štátmi s vysokými a nízkymi daňami.

60. Nakoniec sa uvádza sa aj argument, že zdanenie vína by znamenalo zavedenie alebo zvýšenie administratívnej záťaže pre státisíce drobných vinohradníkov a orgány správy vo vyrábajúcich členských štátoch do takej miery, že by to bolo neúmerné príjmom, ktoré by toto opatrenie vytvorilo. Keďže však už výroba vína podlieha prísnyh kontrolám kvality a pohybu tak v rámci SOT pre víno, ako aj na základe smernice 92/12/EHS, môže byť táto záťaž menšia, ako sa predpokladá, pokiaľ ide o pohyby vnútri Spoločenstva.

Poľnohospodárska politika - závery

61. Ako vyplýva z opisu rôznych stanovísk uvedených vyššie, zdanenie vína zostáva veľmi diskutabilným a politicky citlivým problémom. Niektoré členské štáty, ktoré nevyrábajú víno, by vyžadovali, aby boli akékoľvek zmeny minimálnych sadzieb uplatňovaných na ktorýkoľvek druh alkoholického nápoja podmienené zavedením kladnej minimálnej sadzby spotrebnej dane z vína. Na druhej strane, krajiny, ktoré vyrábajú víno, vo všeobecnosti naďalej vystupujú proti zavedeniu minimálnej sadzby spotrebnej dane z vína.
62. Ak sa zdá, že je veľmi ťažké zmeniť súčasnú výšku minimálnych sadzieb, vynára sa ďalšia dôležitá otázka, t. j. či je odôvodnené zachovať súčasný systém monitorovania spotrebných výrobkov (systém pohybov v režime pozastavenia dane, medzi oprávnenými daňovými skladmi, zloženie záruk, sprievodné dokumenty atď.) v prípade výrobkov ako víno a pivo podliehajúcich spotrebnej dani, ktorej absolútna výška je nižšia ako DPH, ktorá sa na ne uplatňovala najmenej v 10 z 15 členských štátov a teraz sa uplatňuje v 20 z 25 členských štátov.

3.5.3. Rozšírenie Európskej únie

63. Členské štáty, ktoré vstúpili do EÚ 1. mája 2004, už uplatňujú na alkoholické nápoje sadzby, ktoré sú na úrovni súčasných minimálnych sadzieb alebo vyššie. Ďalšie kandidátske krajiny, s ktorými prebiehajú prístupové rokovania (Rumunsko a Bulharsko), takisto nepožiadali o prechodné obdobia po dátume ich pristúpenia na dosiahnutie súčasnej výšky minimálnych sadzieb. **Prílohy B1 až B4** zahŕňajú sadzby spotrebnej dane z alkoholu a alkoholických nápojov uplatňované členskými štátmi, ktoré vstúpili do EÚ 1. mája 2004, a kandidátskymi krajinami.

3.6. Obdobie skúmania

64. Článok 8 smernice 92/84/EHS stanovuje, že Rada konajúca na základe správy a v prípade potreby na návrh Komisie každé dva roky skúma sadzby spotrebnej dane ustanovené v tejto smernici a konajúc jednomyselne, po porade s Európskym parlamentom, prijíma potrebné opatrenia.
65. Komisia je toho názoru, že dvojročné obdobie je príliš krátke na vykonanie potrebného hĺbkového skúmania fungovania vnútorného trhu a ďalších aspektov, ktoré treba vziať do úvahy v správe Komisie a na poskytnutie správnej perspektívy pre posúdenie zmien v legislatíve členských štátov. Štvorročné obdobie by bolo vhodnejšie pre posúdenie fungovania vnútorného trhu a dôsledkov akýchkoľvek možných zmien v legislatíve. Z tohto dôvodu by každý budúci návrh na úpravu existujúceho rámca Spoločenstva pre zdanenie alkoholu mal obsahovať zmenu a doplnenie článku 8 smernice 92/84/EHS tak, aby stanovoval, že prehodnotenie sa má uskutočniť namiesto každých dvoch rokov každé štyri roky.

4. ŠTRUKTÚRA SPOTREBNEJ DANE UPLATŇOVANEJ NA ALKOHOLICKÉ NÁPOJE

66. I keď požiadavka prehodnotenia stanovená v článku 8 smernice 92/84/EHS len vyžaduje, aby Komisia podávala správu o sadzbách spotrebnej dane ustanovených v tejto smernici, Komisia sa domnieva, že prehodnotenia by tiež mali zohľadniť zmeny štruktúry daní, pretože je to problém, ktorý tesne súvisí s problémom sadzieb. Platí to najmä pre záležitosti týkajúce sa zaradenia alkoholických nápojov do každej z kategórií definovanej v smernici o štruktúre (smernica 92/83/EHS). Z konzultačného procesu, ktorý predchádzal tejto správe, vyplynuli tieto tri problémy:

- a) Rozdielne zaobchádzanie s vínom a šumivým vínom;
- b) Úprava kódov KN (kombinovaná nomenklatúra) používaných na definovanie kategórií výrobkov;
- c) Zaradenie výrobkov na účely spotrebnej dane.

4.1. Rozdielne zdaňovanie vína a šumivého vína

67. Smernice 92/83/EHS a 92/84/EHS v súčasnosti stanovujú možnosť, aby členské štáty uplatňovali rozdielne sadzby spotrebnej dane na víno a šumivé víno. Ako vidno z tabuľky v **Prílohe B1**, v súčasnosti využíva túto možnosť 8 členských štátov (IE, UK, DK, NL, BE, FR, DE, AT).
68. Nemecko a Rakúsko v súčasnosti uplatňujú nulovú sadzbu na nešumivé víno, ale pomerne vysokú sadzbu na šumivé víno. V Belgicku, Dánsku, Francúzsku, Spojenom kráľovstve, Írsku a v Holandsku je sadzba uplatňovaná na šumivé víno vyššia ako (kladná) sadzba uplatňovaná na nešumivé víno (**pozri prílohu B1**). Štyri členské štáty (DE, BE, NL, AT) takisto uplatňujú odlišnú sadzbu na šumivé medziprodukty ako na nešumivé medziprodukty (**pozri prílohu B3**).
69. Tento rozdiel v smerniciach vyplýva zo skutočnosti, že tieto členské štáty tradične považujú šumivé vína za „luxusné výrobky“. Vzniká otázka, či je takéto rozlíšenie ešte vždy odôvodnené, keďže sa oba výrobky čoraz viac konzumujú pri podobných

príležitostiach. Obe kategórie navyše obsahujú vína, ktoré sa môžu považovať za „luxusné“ výrobky, ale tiež za veľmi lacné (napr. kvalitné vína na rozdiel od stolových vín).

70. Definícia „šumivých vín“ v článku 8 smernice 92/83/EHS môže viesť k nespravodlivým výsledkom, čo sa týka zdanenia. Podľa definície stanovenej v článku 8 pojem „šumivé víno“ sa vzťahuje na výrobky, ktoré „sa nachádzajú vo fľašiach s „hríbovitými uzávermi“ pridržiavanými svorkami alebo upínadlami alebo z dôvodu prítomnosti oxidu uhličitého v roztoku vyvíjajú nadmerný tlak s hodnotou troch barov alebo vyššou“. Obe kritériá by bolo možné považovať za ľubovoľné. Pološumivé vína, ktoré majú pretlak len o málo nižší ako tri bary, sa vyhnú spotrebnej dani uloženej na šumivé vína a využijú nižšiu (dokonca nulovú) sadzbu uplatňovanú na nešumivé víno, ak výrobca použije len odlišný druh zátky na fľašu. Vyvoláva to otázku, či by sa tento rozdielny prístup mal zachovať alebo či by sa v prípade šumivých vín a medziproduktov nemal uplatňovať ten istý prístup ako v prípade nešumivých vín a medziproduktov.

4.2. Úprava kódov KN (kombinovaná nomenklatúra) používaných na definovanie kategórií výrobkov

71. Pokiaľ ide o definíciu rôznych kategórií alkoholických nápojov, smernica 92/83/EHS sa prevažne odvoláva na kódy KN. Článok 26 tejto smernice stanovuje, že odkazy na kódy KN uvedené v smernici sa týkajú tej verzie kombinovanej nomenklatúry, ktorá je platná v čase prijatia smernice (19. októbra 1992). V prípade zmien v klasifikácii musia obchodníci používať rozdielne kódy KN pre tie isté výrobky na pohyby medzi členskými štátmi a pohyby medzi EÚ a tretími krajinami. Aby bolo možné zohľadniť prípadné možné zmeny kódov KN a zmeny vo výklade (napr. zmeny a doplnenia vysvetliviek k harmonizovanému systému) a zjednodušiť situáciu hospodárskym subjektom i orgánom správy, **malo by sa odkazovať na čo najnovšie uplatniteľné kódy KN**. Okrem toho, s cieľom zjednodušiť aktualizáciu týchto odkazov na uplatniteľné kódy KN, predkladá Komisia členským štátom na diskusiu, **či by sa také rozhodnutia mali v budúcnosti uskutočňovať v súlade s postupom ustanoveným v článku 24 smernice 92/12/EHS** (postup, ktorý sa týka Výboru pre spotrebné dane, ako bol dohodnutý pre energetické výrobky v článku 2 ods. 5 smernice Rady 2003/96/ES²²).

4.3. Zaradenie výrobkov na účely spotrebnej dane

72. Zmeny navrhované v oddieli 4.2. by uľahčili život hospodárskym subjektom a orgánom správy, ale nevyriešili by problémy zaradenia alkoholických nápojov do rôznych kategórií alkoholických nápojov, ktoré uvádza smernica 92/83/EHS. Definície týchto kategórií vždy zahŕňajú odkaz na kódy KN. Preto je rozhodnutie o colnom zaradení výrobku úvodnou otázkou pre rozhodnutie o jeho zdanení spotrebnou daňou.
73. Obchodníci a vnútroštátne orgány správy nedávno upozornili útvary Komisie na problémy zaradenia tým, že sa sťažovali na rozdielne zaradenie a z toho dôvodu aj

²² Smernica Rady 2003/96/ES z 27. októbra 2003 o reštrukturalizácii právneho rámca Spoločenstva pre zdaňovanie energetických výrobkov a elektriny (Ú. v. EÚ L 283, 31.10.2003, s. 51).

rozdielne zdanenie toho istého výrobku v rôznych členských štátoch. Väčšina nastolených problémov sa týka rozdielu medzi výrobkami patriacimi pod kódy KN 2206 (zahŕňajúci ostatné kvasené nápoje) a 2208 (zahŕňajúci liehoviny). Vysvetlivky k položke 2206 harmonizovaného systému pripúšťajú pridanie destilovaného alkoholu k „ostatným kvaseným nápojom“ bez špecifikácie, do akej miery je také pridanie možné. Členské štáty si to vykladajú veľmi rozdielne, čo má za následok situáciu, keď niektoré členské štáty zaraďujú ten istý výrobok medzi „ostatné kvasené nápoje“ alebo „medziprodukty“ a iné členské štáty medzi „liehoviny“.

Možné riešenia

74. V rámci existujúcej legislatívy EÚ o spotrebných daniach (smernica 92/83/EHS), v ktorej sa odkazuje na kódy KN ako na základ pre zaradenie alkoholických nápojov, sa riešenie problému rozdielného zaradenia alkoholických nápojov môže dosiahnuť len prostredníctvom **jednotnejšieho výkladu a uplatňovania colných pravidiel pre zaradenie týchto výrobkov do KN**.
75. Na colné účely môžu hospodárske subjekty od svojich colných orgánov získať Záväzné informácie o tarifách (ďalej len „ZIT“) ohľadne zaradenia výrobkov, ktoré sa dovážajú z tretích krajín alebo sa z nich vyvážajú. ZIT sa zavádzajú do databázy právoplatnej vo všetkých členských štátoch, ktorú spravuje Komisia. I keď sa ZIT poskytujú z prípadu na prípad a nestanovujú všeobecné pravidlá pre zaradenie výrobkov do KN, poskytujú orgánom správy a obchodníkom určitý návod a môžu viesť k jednotnejšiemu uplatňovaniu pravidiel KN pre zaradenie do KN. ZIT však nie je možné vyžadovať v prípade výrobkov, u ktorých nie je možné preukázať colný záujem (napr. nové výrobky vyrobené v EÚ a predávané len v EÚ). S cieľom zvýšiť význam ZIT na účely spotrebnej dane by sa malo uvažovať o rozšírení možnosti pre hospodárske subjekty získať ZIT od svojich colných orgánov aj pre spotrebne výrobky, ktoré nie sú určené na dovoz alebo vývoz. To by vyžadovalo zmenu a doplnenie príslušných colných ustanovení²³.
76. Ako bolo uvedené vyššie, ZIT vydávajú colné orgány z prípadu na prípad na žiadosť hospodárskych subjektov. S cieľom vyskúšať a stanoviť jasnejšie všeobecné pravidlá pre zaradenie alkoholických nápojov do KN bola vytvorená pracovná skupina, v ktorej sú zastúpené útvary Komisie a colné správy viacerých členských štátov. Táto pracovná skupina sa pokúsi predovšetkým určiť jasnú deliacu čiaru medzi kódmi KN 2206 a 2208. Je to však veľmi zložitý problém a nemusí viesť k rýchlym výsledkom. Okrem toho by sa nemalo prehliadať, že akékoľvek nové colné pravidlá zaraďovania alkoholických nápojov do KN nebudú mať žiadne dôsledky, čo sa týka účelov spotrebnej dane, kým nie je odkaz na kódy KN v článku 26 smernice 92/83/EHS aktualizovaný, ako sa navrhuje v odseku 71. Zaradenie do KN nakoniec neberie – a ani by nemalo brať – do úvahy dôsledky tohto zaradenia na zaradenie výrobku na účely spotrebnej dane a mohlo by dokonca viesť k neželaným výsledkom, čo sa týka zaradenia určitých výrobkov na účely spotrebnej dane.

²³ Článok 12 nariadenia Rady (EHS) č. 2913/92 z 12. októbra 1992, ktorým sa ustanovuje Colný kódex Spoločenstva a články 5 až 14 vykonávacích ustanovení Colného kódexu Spoločenstva (nariadenie Komisie (EHS) č. 2454/93 z 2. júla 1993, zavádzajúce ustanovenia pre vykonávanie nariadenia Rady (EHS) č. 2913/92).

77. Komisia preto zastáva názor, že by sa malo uvažovať o **radikálnejších riešeniach, na základe ktorých by sa zaradenie alkoholických nápojov na účely spotrebnej dane stalo menej závislým od zaradenia do KN.**
78. Prvou možnosťou by bolo opätovné definovanie kategórií výrobkov podliehajúcich spotrebnej dani iba pomocou slovných opisov, bez odkazov na kódy KN, porovnateľné s definíciami použitými pre tabakové výrobky v smernici 95/59/ES. Mohlo by sa to však ukázať ako mimoriadne zložité vzhľadom na veľkú rozmanitosť výrobkov ponúkaných na trhu s alkoholickými nápojmi. Na trhu sa okrem toho pravidelne objavujú nové výrobky, čo môže mať za následok nové problémy so zaradením.
79. Druhou možnosťou by bola kombinácia colných kódov a doplňujúcich prvkov, ktoré by stanovila smernica 92/83/EHS. Takéto doplňujúce prvky na účely spotrebnej dane ako maximálne množstvo destilovaného alkoholu, ktoré je možné pridať ku kvaseným nápojom skôr než stratia charakter „ostatných kvasených nápojov“ alebo „medziproduktov“, by mohli pomôcť načrtnúť hranicu medzi rôznymi kategóriami alkoholických výrobkov v prípadoch, v ktorých púhe uplatňovanie kódov KN neposkytuje jasné výsledky alebo vedie k neuspokojivým výsledkom v oblasti zdanenia. Uplatňovanie takých pravidiel v praxi by sa však mohlo stretnúť so značnými ťažkosťami, keďže môže byť mimoriadne ťažké a (alebo) nákladné stanoviť pôvod etylalkoholu vo výrobku.
80. Nakoniec by sa mohlo uvažovať o zavedení novej kategórie alkoholických nápojov zahŕňajúcej „ostatné kvasené nápoje“, ku ktorým bol pridaný alkohol. Zatiaľ čo by súčasné definície, predstavujúce základ výpočtu a sadzieb spotrebných daní z piva, vína a alkoholu v smernici 92/83/EHS zostali nezmenené, „ostatné kvasené nápoje“ (KN 2206) by sa mohli zdaňovať podľa ich obsahu alkoholu. Na základe príkladu článku 3 ods. 2 smernice 92/83/EHS by sa okrem toho členským štátom mohlo povoliť, aby rozdelili takéto nápoje do kategórií pozostávajúcich z najviac dvoch alebo troch stupňov alkoholu na kategóriu a uložiť rovnakú sadzbu dane na hektoliter zo všetkých nápojov patriacich do jednej kategórie. Minimálne sadzby EÚ pre tieto výrobky by sa mohli stanoviť lineárne alebo by sa mohla zvyšovať progresívne so zvyšujúcim sa obsahom alkoholu vo výrobku. Toto riešenie by umožnilo členským štátom zdaňovať porovnateľné výrobky (kvasené výrobky, ku ktorým bol pridaný alkohol) rovnako, na základe ich obsahu alkoholu, pričom by sa zmenšila potreba jasne rozlišovať medzi výrobkami zaradenými pod položkami KN 2206 a 2208. Treba poznamenať, že súčasná definícia „ostatných kvasených nápojov“ by zostala nezmenená a že výrobky, ktoré v súčasnosti patria do rozsahu pôsobnosti tejto definície (napr. jablkový alebo hruškový mušt), by sa naďalej mali zdaňovať ako víno, pri uplatňovaní článku 15 smernice 92/83/EHS.

Závery

81. Legislatíva EÚ o spotrebných daniach z alkoholických nápojov, ktorá bola prijatá v roku 1992 v snahe uľahčiť zrušenie kontrol daňového charakteru na vnútorných hraniciach, sa odvtedy nezmenila. Mala stanoviť minimálne požiadavky, ktoré sa v tom čase považovali za potrebné na fungovanie vnútorného trhu. V tomto kontexte musí Rada na základe správy Komisie pravidelne prehodnocovať situáciu.
82. Táto správa – v poradí druhá od zavedenia vnútorného trhu, ktorá sa týka tejto problematiky, upozornila na celý rad zostávajúcich problémov fungovania vnútorného trhu, ktorým čelia mnohé členské štáty. Problémy, na ktoré poukázala, vyplývajú z daňového zaťaženia výrobkov, ktoré je niekedy vysoké v pomere k ich vlastnej hodnote a zo skutočnosti, že existujú značné rozdiely medzi sadzbami dane, uplatňovanými členskými štátmi. Posilnená aproximácia by mohla významne prispieť k riešeniu týchto problémov.
83. Vzhľadom na zložitosť a mnohé politicky citlivé aspekty problému, ktoré zahŕňajú širšie ciele Zmluvy, ako aj regionálne, poľnohospodárske a kultúrne faktory, nie je k predloženej správe pripojený návrh smernice. V tejto etape je správa určená na otvorenie širokej diskusie v Rade, Európskom parlamente a v Európskom hospodárskom a sociálnom výbore. Na základe výsledku tejto diskusie sa Komisia rozhodne, či predloží alebo nepredloží návrhy ku všetkým problémom nastoleným v správe alebo len k niektorým z nich.

PRÍLOHA A

Príjmy zo spotrebných daní z alkoholických nápojov, tabakových výrobkov a minerálnych olejov (rok 2001) v absolútnych číslach, ako percentuálny podiel celkových príjmov zo spotrebných daní a ako percentuálny podiel HDP

	GDP in million EUR	Excise duty receipts										
		In million EUR				As a % of total excise receipts			As a % of GDP			
		Total	Mineral oil	Tobacco products	Alcoholic drinks	Mineral oil	Tobacco products	Alcoholic drinks	Total	Mineral oil	Tobacco products	Alcoholic drinks
B	254.282	5.235	3.387	1.275	573	64,7%	24,4%	10,9%	2,06%	1,33%	0,50%	0,23%
DK	177.840	4.418	2.819	1.019	580	63,8%	23,1%	13,1%	2,48%	1,58%	0,57%	0,33%
D	2.071.200	54.806	39.331	12.025	3.450	71,8%	21,9%	6,3%	2,65%	1,90%	0,58%	0,17%
EL	130.927	4.558	2.283	2.006	269	50,1%	44,0%	5,9%	3,48%	1,74%	1,53%	0,21%
E	651.641	15.340	9.450	4.798	1.091	61,6%	31,3%	7,1%	2,35%	1,45%	0,74%	0,17%
F	1.463.722	33.549	22.780	8.190	2.578	67,9%	24,4%	7,7%	2,29%	1,56%	0,56%	0,18%
IRL	114.479	3.326	1.375	1.142	809	41,3%	34,3%	24,3%	2,91%	1,20%	1,00%	0,71%
I	1.220.147	32.602	24.412	7.444	746	74,9%	22,8%	2,3%	2,67%	2,00%	0,61%	0,06%
L	21.510	974	597	347	30	61,3%	35,6%	3,1%	4,53%	2,78%	1,61%	0,14%
N	429.172	7.746	5.223	1.677	846	67,4%	21,6%	10,9%	1,80%	1,22%	0,39%	0,20%
A	211.857	4.406	2.876	1.234	296	65,3%	28,0%	6,7%	2,08%	1,36%	0,58%	0,14%
P	122.978	3.575	2.228	1.100	247	62,3%	30,8%	6,9%	2,91%	1,81%	0,89%	0,20%
FIN	135.791	4.152	2.264	588	1.300	54,5%	14,2%	31,3%	3,06%	1,67%	0,43%	0,96%
S	244.905	6.577	4.540	807	1.230	69,0%	12,3%	18,7%	2,69%	1,85%	0,33%	0,50%
UK	1.596.986	59.113	35.454	12.489	11.169	60,0%	21,1%	18,9%	3,70%	2,22%	0,78%	0,70%
EU	8.847.436	240.377	159.019	56.141	25.216	66,2%	23,4%	10,5%	2,72%	1,80%	0,63%	0,29%

SK

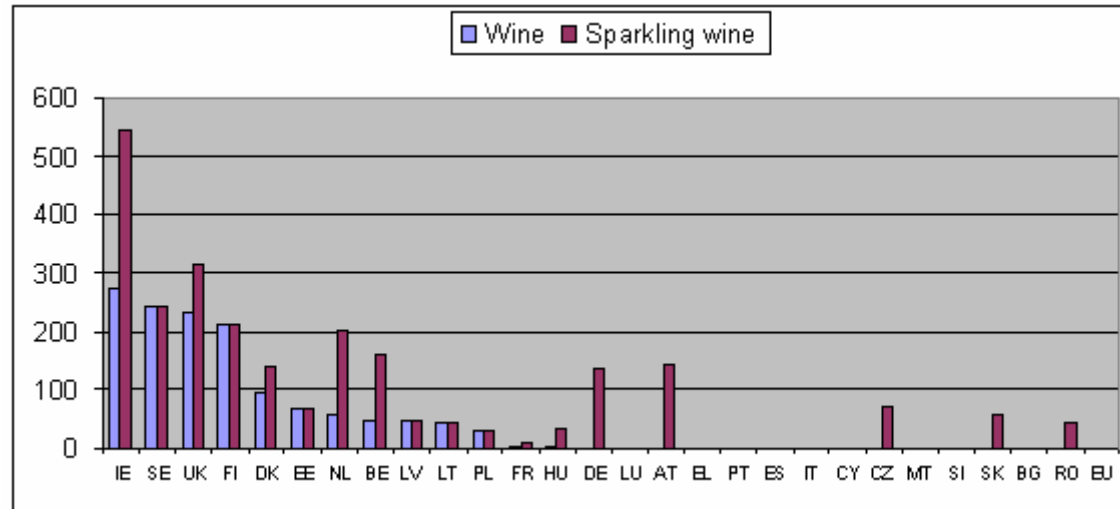
SK

PRÍLOHA B1

Sadzby spotrebných daní uplatňované na víno a šumivé víno (1. 5. 2004)

Member States	Wine Rate In	Sparkling wine EUR per hl
IE	273	546
SE	243	243
UK	232	313
FI	212	212
DK	95	142
EE	67	67
NL	59	201
BE	47	161
LV	46	46
LT	44	44
PL	29.8	29.8
FR	3,4	8,4
HU	3,2	36
DE	0	136
LU	0	0
AT	0	144
EL	0	0
PT	0	0
ES	0	0
IT	0	0
CY	0	0
CZ	0	73
MT	0	0
SI	0	0
SK	0	58
Candidate countries		
BG	0	0
RO	0	42
EU	0	0

Sadzby spotrebných daní uplatňované na víno a šumivé víno (1. 5. 2004)

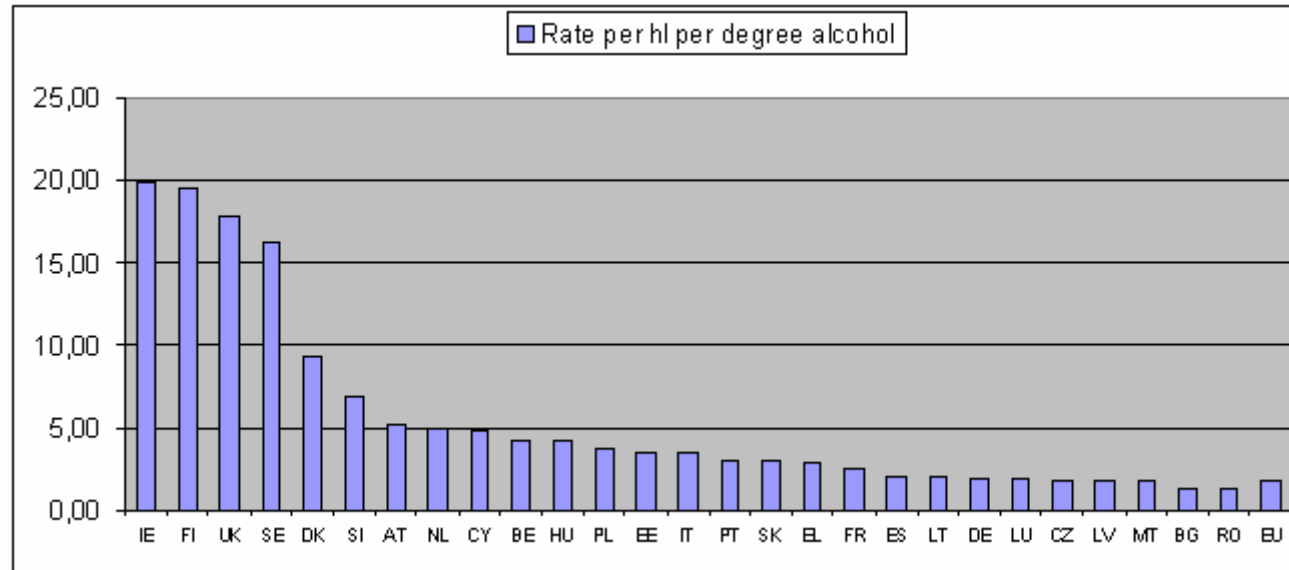
SK

PRÍLOHA B2

Sadzby spotrebných daní uplatňované na pivo (1. 5. 2004)

Member States	In EUR per hl per degree alcohol ⁽¹⁾⁽²⁾	In EUR per litre of beer at 5°	
IE	19,87	0,99	
FI	19,45	0,97	
UK	17,87	0,89	
SE	16,18	0,81	
DK	9,31	0,47	
SI	6,98	0,35	
AT	5,20	0,26	
NL	5,02	0,25	
CY	4,79	0,24	
BE	4,28	0,21	
HU	4,14	0,21	
PL	3,75	0,19	
EE	3,52	0,18	
IT	3,48	0,17	
PT	3,04	0,15	
SK	3,03	0,15	
EL	2,83	0,14	
FR	2,60	0,13	
ES	2,03	0,10	
LT	2,03	0,10	
DE	1,98	0,10	
LU	1,98	0,10	
CZ	1,88	0,09	
LV	1,88	0,09	
MT	1,87	0,09	
Candidate countries			
BG	1,35	0,07	
RO	1,37	0,07	
EU	1,87	0,09	
⁽¹⁾ Rate applied on beer of an actual alcoholic strength of 5% by volume			
⁽²⁾ For Member States taxing beer per degree Plato, conversion into degree alcohol has been made assuming that 1 degree alcohol equals 2,5 degree Plato			

Sadzby spotrebných daní uplatňované na pivo (1. 5. 2004)

SK

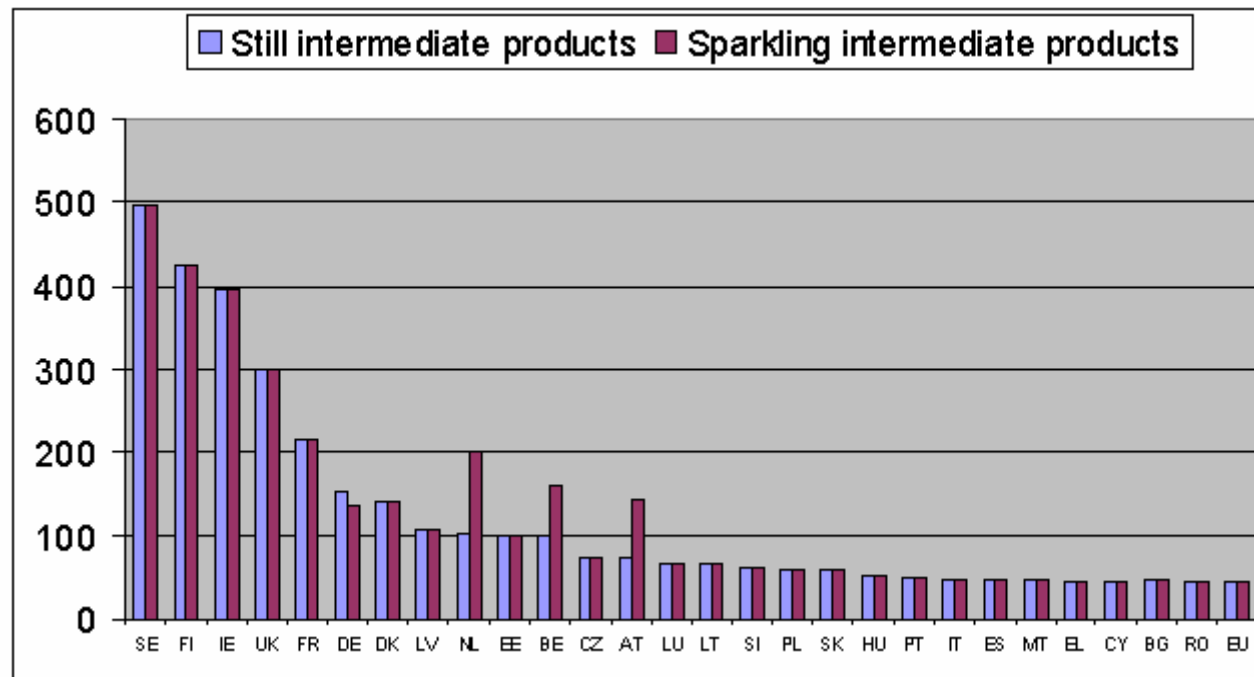
SK

PRÍLOHA B3

Sadzby spotrebných daní uplatňované na medziprodukty (1. 5. 2004)

Member States	Still intermediate products	Sparkling intermediate products
	Rate in EUR per hl	
SE	497	497
FI	424	424
IE	396	396
UK	300	300
FR	214	214
DE	153	136
DK	142	142
LV	108	108
NL	103	201
EE	102	102
BE	99	161
CZ	73	73
AT	73	144
LU	67	67
LT	67	67
SI	64	64
PL	60	60
SK	58	58
HU	52	52
PT	51	51
IT	50	50
ES	49	49
MT	47	47
EL	45	45
CY	45	45
Candidate countries		
BG	46	46
RO	45	45
EU	45	45

Sadzby spotrebných daní uplatňované na medziprodukty (1. 5. 2004)

SK

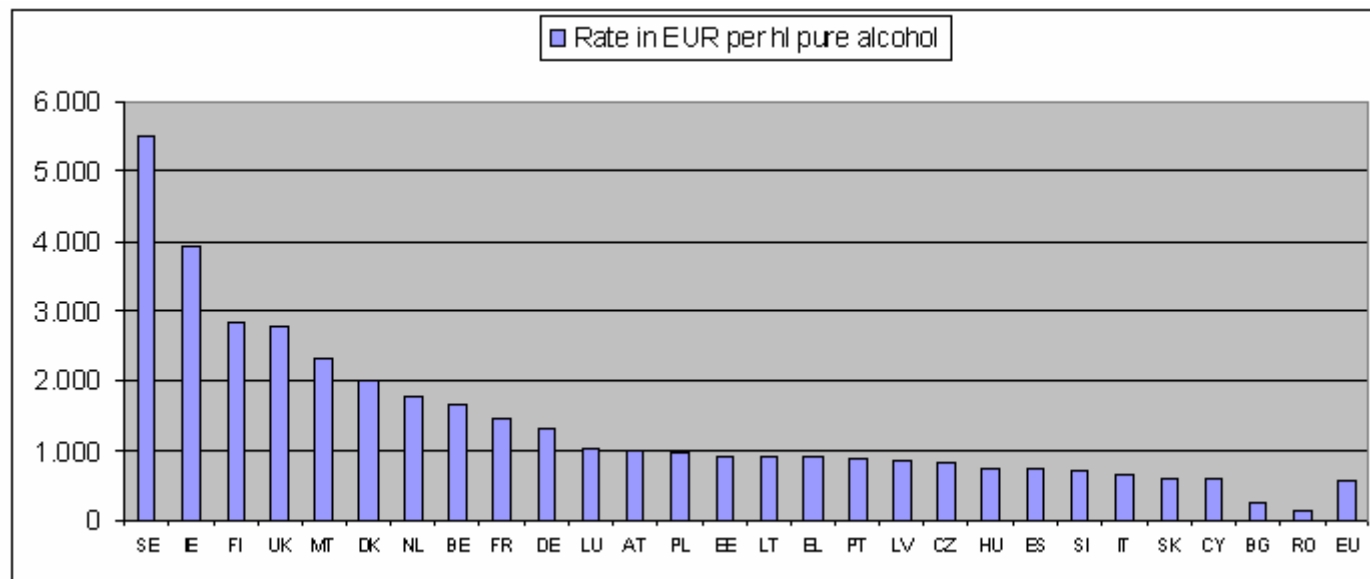
SK

PRÍLOHA B4

Sadzby spotrebných daní uplatňované na etylalkohol a liehoviny (1. 5. 2004)

	Rate in EUR per hl pure alcohol	Rate in EUR per litre of spirits at 40°
Member States		
SE	5.519	22,1
IE	3.925	15,7
FI	2.825	11,3
UK	2.776	11,1
MT	2.332	9,3
DK	2.020	8,1
NL	1.775	7,1
BE	1.661	6,6
FR	1.450	5,8
DE	1.303	5,2
LU	1.041	4,2
AT	1.000	4,0
PL	963	3,9
EE	927	3,7
LT	927	3,7
EL	908	3,6
PT	881	3,5
LV	847	3,4
CZ	831	3,3
HU	756	3,0
ES	740	3,0
SI	707	2,8
IT	645	2,6
SK	606	2,4
CY	599	2,4
Candidate countries		
BG	257	1,0
RO	150	0,6
EU	550	2,2

Sadzby spotrebných daní uplatňované na etylalkohol a liehoviny (1. 5. 2004)

SK

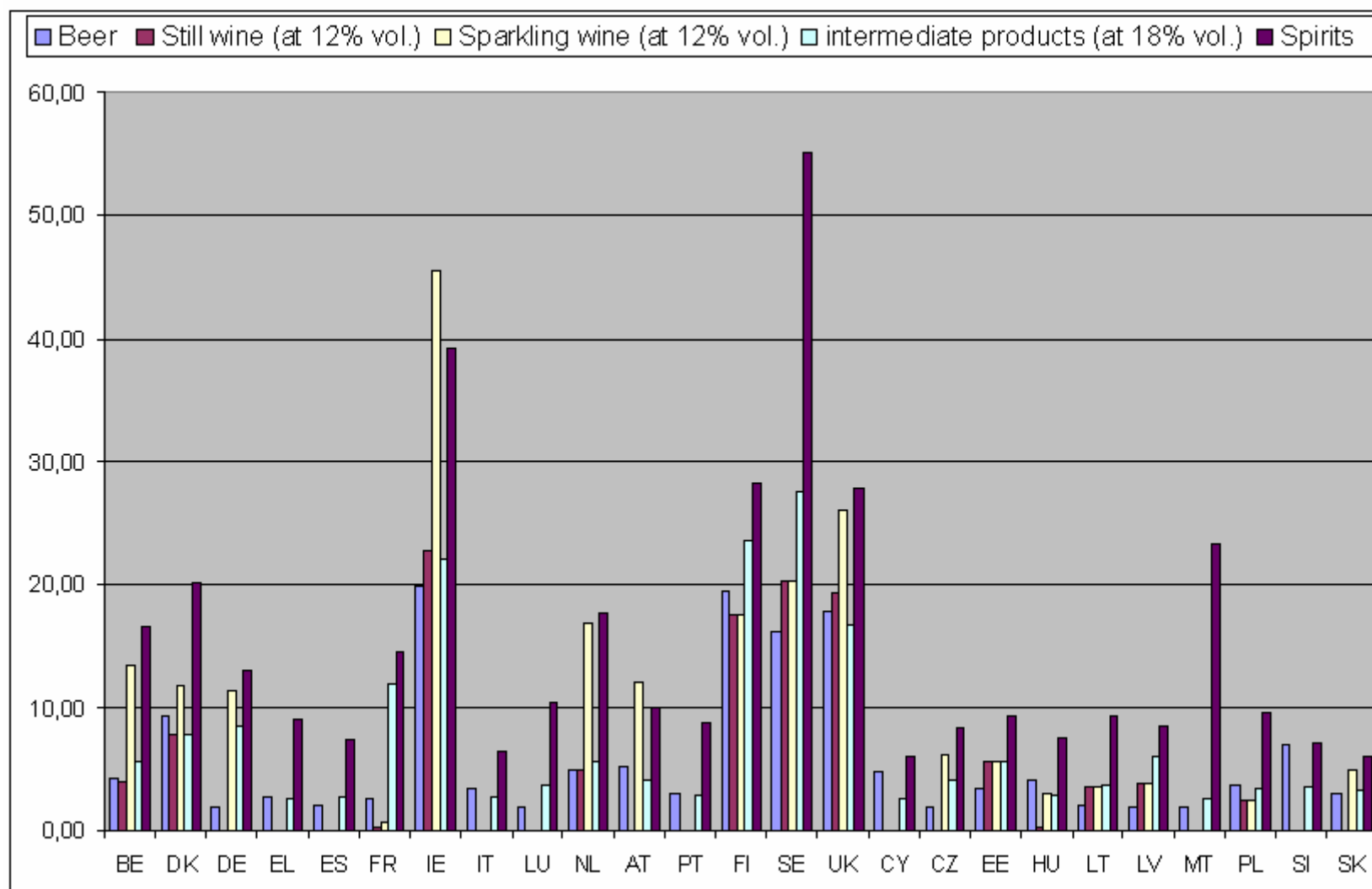
SK

PRÍLOHA C

Sadzby spotrebných daní uplatňované členskými štátmi a vyjadrené na hl na stupeň alkoholu (v eurách)
(1. 5. 2004)

Member State	Beer	Still wine (at 12% vol.)	Sparkling wine (at 12% vol.)	intermediate products (at 18% vol.)	Spirits
BE	4,28	3,92	13,42	5,51	16,61
DK	9,31	7,92	11,83	7,89	20,20
DE	1,98	0	11,33	8,50	13,03
EL	2,83	0	0	2,50	9,08
ES	2,03	0	0	2,75	7,40
FR	2,60	0,28	0,70	11,89	14,50
IE	19,87	22,75	45,50	22,01	39,25
IT	3,48	0	0	2,75	6,45
LU	1,98	0	0	3,72	10,41
NL	5,02	4,92	16,75	5,70	17,75
AT	5,20	0	12,00	4,06	10,00
PT	3,04	0	0	2,85	8,81
FI	19,45	17,66	17,66	23,56	28,25
SE	16,18	20,25	20,25	27,61	55,19
UK	17,89	19,33	26,08	16,66	27,76
CY	4,79	0,00	0,00	2,50	5,99
CZ	1,88	0,00	6,12	4,08	8,31
EE	3,52	5,54	5,54	5,68	9,27
HU	4,14	0,26	2,99	2,89	7,56
LT	2,03	3,63	3,63	3,70	9,27
LV	1,88	3,85	3,85	5,99	8,47
MT	1,87	0,00	0,00	2,59	23,32
PL	3,75	2,48	2,48	3,32	9,63
SI	6,98	0,00	0,00	3,54	7,07
SK	3,03	0,00	4,85	3,23	6,06

Sadzby spotrebných daní uplatňované členskými štátmi a vyjadrené na hl na stupeň alkoholu (v eurách)(1. 5. 2004)

SK